VIJFDE JAAR. N°. 1015. 1841. VRIJDAG, 19 FEBRUARIJ.

DE AVONDBODE,

Abonnement AAN HET BUREAU VAN HET BLAD, *Warmoesstraat*, N°. 206. En bij alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk. Brieven, Gelden, enz., moeten *franco* worden ingezonden.

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

Prijzen VOOR 3 MAANDEN, te *Amsterdam* ... ƒ 7.— en *Buitensteden* franco ... » 8.— ADVERTENTIËN. ZEVEN REGELS of minder ... ƒ 1.75 Elken regel meer ... » 25 ZEGEL voor elke Advertentie en herhaling ... » 35

voor Staatkunde, Handel, Nijverheid Landbouw, Kunsten en Wetenschappen.

Belasting-Stelsel.

(*Ingezonden.*)

Eerst dezer dagen vernamen wij, dat in de *Vlissingsche Courant* van den 9 Januarij ll. was terug gekomen op een artikel, geplaatst in haar vroeger nommer van 22 December 1840, waarvan de strekking was aan te toonen, dat ons belastingstelsel onevenredig en op de mindere klasse te zwaar drukt. Het geval, tot staving van den zwaren druk der belasting aangevoerd, was dat van eenen minvermogenden huisvader met zes kinderen te Middelburg, die ondersteld werd een jaarlijksch inkomen te hebben van ƒ 312, en van wien de schrijver berekende, dat hij ƒ 106.08 aan belasting betaalt. In een artikel, aan den *Avondbode* gezonden, en in het nommer van 2 Januarij van dat blad geplaatst, hebben wij op de gedane berekening, op het gekozen geval, en op de hoogde ontheffing van de mindere klasse eenige, zoo wij vertrouwen, gegronde aanmerkingen in het midden gebragt, en daartegen is men, zoo als wij nu gezien hebben, in het nommer der *Vlissingsche Courant* van 9 Januarij weder opgekomen.

Op de berekening, in welke de zaak voorkwam alsof de geheele slotsom der belasting, ad ƒ 106.08 door het rijk genoten werd, merkten wij aan, dat er een bedrag in begrepen was van minstens ƒ 47.— voor *stedelijke* belasting, zoodat voor *rijksimpost* werd opgebragt niet ƒ 106.08, maar slechts ƒ 59.08.

Op het geval merkten wij met andere woorden aan, dat hetzelve niet algemeen genoeg is, om tot eenen grondslag van berekening der lasten van *min*vermogenden gesteld te kunnen worden. Inderdaad heeft de ondervinding bij bestaande armen-inrigtingen, die bovendien het voordeel hebben op eene groote schaal te werken, de uitersten van het volstrekt noodzakelijke voor menschelijke behoefte, en daarmede het punt van scheiding of overgang tusschen vermogen en onvermogen, reeds zoo naauwkeurig doen kennen, dat ieder, bij het minste onderzoek, zeer wel weten kan, dat een huisgezin van acht personen: man, vrouw en zes kinderen, wanneer het maar ƒ 312.— jaarlijks verdient, niet meer tot de klasse der *min*vermogenden, maar wel degelijk tot die der *on*vermogenden moet gebragt worden.

Zonder deze aanmerkingen te wederspreken, veel minder nog te wederleggen, geeft het nader artikel in de *Vlissingsche Courant* van 9 Januarij, uit het onze van den 2 daar te voren, eenige losse gezegden, waaruit het aanleiding neemt, om ons en met ons den *Avondbode* bij de minvermogende klasse zeer ongunstig te doen voorkomen. Naar aanleiding van ons gezegde: *Beter ware het welligt den huisvader geweest niet te huwen*, wordt ons, onder anderen, het onbarmhartige, verborgen oogmerk toegeschreven, om aan de in ellende verkeerende minvermogende huisgezinnen te doen toeroepen: *het is uwe eigene schuld.*

Voor ons zelven achten wij die onverdiende aantijging geen antwoord waardig, en wij kunnen haar ook met stilzwijgen voorbijgaan, in zoo verre het dagblad de *Avondbode* betreft, welks deelneming in het lot van in ellende verkeerende huisgezinnen dikwijls genoeg gebleken is; maar wij vragen den steller in gemoede, wat zoodanige uitvallen ter zake afdoen, en waarheen zij de mindere klasse leiden kunnen? De taak, die de schrijver der artikelen in de *Vlissingsche Courant* zich heeft voorgesteld, is: aan te wijzen, dat de rijks belasting op de consumtie te zwaar drukt op de *min*vermogende klassen. Wij hebben hem aangetoond, dat hij de rijks- en stedelijke belastingen heeft dooreengemengd, en dat het huisgezin, hetwelk hij ten voorbeelde heeft aangehaald, *on*vermogend is, en als zoodanig niet behoort tot de klassen, van welke hij spreekt. Noch het eene, noch het andere wordt door toegevoegde, uit de lucht gegrepen verwijten wederlegd.

Ons gezegde: *beter ware het welligt den huisvader geweest niet te huwen*, was ook niet, zoo als uit het artikel in de *Vlissingsche Courant* schijnen zou, van algemeene, maar slechts van bijzondere toepassing op het besproken geval. Elk huwelijk onderstelt de aanbrenging van een wederzijdsch kapitaal; bij de vermogenden: bezitting, geld; bij *niet* vermogenden: geschiktheid en lust om te werken. Als dus in een *min*vermogend huisgezin alleen de man (zoo als gezegd werd het geval te zijn) geld verdient, dat is: werkt, dan moet men aannemen, dat de vrouw de geschiktheid of lust om te werken niet heeft, en dat alzoo, bij de sluiting van het huwelijk, eene eerste voorwaarde van het welgelukken is over het hoofd gezien. Maar nu beschuldige men ons niet andermaal van barbaarschheid, alsof wij het zijn, die willen, dat eene moeder van zes kinderen nog buiten 's huis zal arbeiden! Gave de Hemel, dat wij alle zulke moeders goede en geruste dagen konden bezorgen; wij spreken enkel van hetgeen is, en zoo als het wezenlijk is. In zoo verre geschiktheid en lust om te werken bestaat, vindt men overal, zoo wel in de steden als ten platten lande, moeders van zes, ja van méér kinderen, die door eigen dagelijkschen harden arbeid den zwaren last hunner mannen verligten, en tot onderhoud van het gezin krachtdadig bijdragen. Het is waar, bijzondere omstandigheden kunnen de moeder tot werken buiten staat stellen, en aldus haar aangebragt kapitaal van geschiktheid en lust vernietigen; maar, hoe dit zij, van twee zaken eene: de vrouw werkt *niet* mede, het gezin van acht personen heeft een jaarlijksch inkomen van maar ƒ 312, en is *on*vermogend; of de vrouw werkt mede, en het gezin van acht personen heeft jaarlijks méér inkomen dan ƒ 312. In beide die gevallen is de berekening in de *Vlissingsche Courant* verkeerd.

Het verwondert ons, dat de steller der artikelen in de *Vlissingsche Courant* geene zwarigheid maakt zulke tegenwerpingen « *allernietigste sophisterijen* » te noemen. Is het enkel om groote woorden, maar niet om waarheid te doen, dan wordt alle verder beraad overbodig. Op grond der verkeerde berekening van ƒ 106 lasten bij ƒ 312 inkomen, zegt en herhaalt hij, dat een minvermogend huisgezin ⅓, de rijken naauwelijks 1/20 van hunne inkomsten betalen. Doch waarom dan ƒ 312; waarom even willekeurig geene ƒ 212; waarom niet zelfs nog mindere inkomsten ondersteld? — De behoeften van het gezin blijven dezelfde, en daar de lasten en inkomsten der rijken voor als nog geheel niet zijn na te gaan, kon dan zeer gevoegelijk gezegd worden: een minvermogend huisgezin betaalt *de helft*, de rijke betaalt naauwelijks 1/50 van zijne inkomsten.

Maar dit alles doet niets af.

De redenering, dat iemand, die ƒ 106 aan lasten betaalt, voor zich zelven verder zou komen, als hij *niet* noodig had die te betalen, zal door niemand worden tegengesproken; maar dat het niet staan zou aan de schatkist hem die ƒ 106 te laten, is reeds gebleken; want ƒ 47 er van komen niet aan de schatkist, maar aan de stad. Zoo ver zal toch de ijver niet gaan, dat men hetgeen door de steden genoten werdt, door de schatkist zou willen zien vergoeden. De schrijver zegt, dat de regering de plaatselijke belastingen kan afkeuren. Het zij zoo; maar wat moet er dan worden van die steden en plaatsen? Zonder onderhoud kunnen zij niet bestaan. Wil de schrijver beweren, dat het stedelijk en plaatselijke beheer voor groote bezuinigingen vatbaar is; hij doe zulks; wij zijn het daarin, zoowel als in den wensch om vermindering van rijks lasten, volmaakt met hem eens; doch zulks doet tot de verkeerdheid zijner gemaakte berekening niets toe of af. Ook de regering zal, in het algemeen en zelfs in haar eigen belang, op eene naauwgezette toetsing van de plaatselijke inkomsten en uitgaven, van zelve wel bedacht zijn; maar als de goede gezindheid der regering geenen twijfel gedoogt, waartoe dan een ontijdig gerucht. Met éénen enkelen tooverslag zijn de verbeteringen, die welligt bereikt kunnen worden, niet te verkrijgen.

Doch blijven wij bij het onderwerp!

De vraag is eigenlijk deze: wil de steller van de bedoelde artikelen eene belasting op de consumtie? Zoo ja, dan gedragen wij ons aan hetgeen wij gezegd hebben in den *Avondbode* van den 2 Januarij ll.; zoo neen, dan stelle hij een nieuw en hem aangenamer, maar voor het rijk ook even veilig stelsel van belastingen voor. Wij betuigen dat niet te kunnen. De steller der artikelen wil eene belasting op de inkomsten hebben ingevoerd; maar bij nadenken zal hij ontwaren, dat ook deze hare bezwaren heeft.

Zulk eene belasting zal, gelijk elke andere, eene belasting moeten zijn van *quotisatie* of van *repartitie*. In het eerste geval moeten jaarlijks beëedigde opgaven van ieders inkomsten gevorderd worden. Elk ingezeten zal dus jaarlijks in de verpligting worden gebragt, om tusschen zijn geweten en zijn belang eene keuze te doen. Uit dit oogpunt beschouwd, zou die belasting in de hoogste mate onzedelijk zijn. Doch bovendien zal ieders fortuin bekend moeten worden, en dit van jaar tot jaar, en bij een handeldrijvend volk, onder hetwelk, uit den aard der zaken, gestadige en dikwerf zoo groote verandering en overgang van fortuin plaats heeft. Uit dat oogpunt beschouwd, is die belasting onmenschelijk. Ware zij in billijkheid uitvoerbaar, dan zou zij toch om de bovengemelde en nog vele andere redenen gevaarlijk zijn, en in alle opzigten is zij met de vaderlandsche gewoonten in strijd. Dan misschien zou het plan van den heer Stuart nog verre zijn te verkiezen, hoewel ook dit in het regtsgeleerd bijblad afdoende is wederlegd.

Maar men zal van de op te brengen som welligt eene *repartitie* willen maken; de regeling daarvan aan de provinciale en verder aan de plaatselijke besturen overlatende. Dat doende, zou men wel verzekerd moeten zijn, dat, ten aanzien der hoofdelijke omslagen als plaatselijke belasting, overal in billijkheid en zonder willekeur wordt te werk gegaan; zoodanig, dat nergens vrijstelling uit gunst, of te zwaren omslag uit ongunst plaats heeft. Wat zoude men zonder dat van zulk eene *repartitie* te duchten hebben? Ongelijkheid van toepassing voorzeker; te meer nog mogelijk door het gebrekkige der grondslagen, en de veelhoofdigheid der magten, die tot de *repartitie* hadden mede te werken.

Men zal dan toch ook wel eenigzins letten willen op hetgeen uit verkregen ondervinding al reeds te leeren is.

Hoe vele en groote moeiten heeft de opbrengst der quota's van de onderscheidene provinciën niet gegeven? Zijn niet de belastingen op de consumtie als hier te huis behoorende, en hoe onbeduidend was de opbrengst der belasting op de inkomsten, uitgeschreven in het laatst der vorige eeuw? Hoe vele bezwaren zijn er aan de invordering van hetgeen men thans onder directe belastingen verstaat verbonden, en tot hoe vele afschrijvingen, reclames, herzieningen, enz.. enz. geven zij aanleiding; terwijl eene belasting op de consumtie als ongemerkt wordt gedragen en verkregen wordt zonder bezwaar! — Had nu de invoering van eenigerlei nieuwe belasting en de afschaffing van die op de consumtie ten minste nog maar het onmisbaar gevolg, dat de levensmiddelen van eerste behoefte daardoor goedkooper wierden; maar ook dit éénig goede gevolg, hetwelk in de artikelen der *Vlissingsche Courant* wordt vóórgespiegeld, is er niet met zekerheid uit te voorzien. De prijzen der waren zijn niet volstrekt afhankelijk van de hoogte der belastingen; er zijn menigvuldige voorbeelden, dat zij even duur bleven *zonder* als *met* accijns. Zelfs de rijzing of daling der grondstof blijft somwijlen zonder uitwerking op den prijs van het voortbrengsel. Die prijs hangt voor het meerderdeel af van den staat der algemeene behoefte, en van der waren schaarschheid of overvloed.

En — wat nu verder van den toestand der minvermogende klasse moge gezegd worden — als handel en nijverheid, gelijk hier te lande over het algemeen het geval zijn mag, bezigheid voor zoo vele duizenden opleveren, hangt, onzes inziens, de toestand van de individus dezer klasse bijzonder af van derzelver vlijt en gewone levenswijze; zoodat hij zeer gunstig zijn kan, zelfs bij duurte, en daarentegen zeer ongunstig zelfs bij groote goedkoopheid van levensmiddelen. In allen gevalle meenen wij te hebben getoond, dat de bedoelde berekening in de *Vlissingsche Courant* geen steek houdt, en als maatstaf van beoordeeling een misleidend werk is, hetwelk, op den keper beschouwd, tegen het bestaande stelsel van belastingen niets bewijst; maar alleen zou kunnen strekken, om minvermogenden ontevreden te maken. Hiermede stappen wij van dit onderwerp af, den schrijver der artikelen ten slotte herinnerende aan de waarheid der stelling van Ganard: *Dat elke bestaande belasting goed is, elke nieuwe nadeelig, en dat de tijd de gebreken van alle bestaande belastingen verligt of wegneemt.* †

NEDERLANDEN.

AMSTERDAM 18 Februarij.

— Men schrijft uit *FRANKFORT*, dd. 14 Febr.: — Volgens berigten uit goede bronnen, zou de fransche regering zich thans meer genegen betoonen, om tot ontwapening over te gaan. Daarentegen wordt uit Landau gemeld, dat de bondsvestingen in het aanstaande voorjaar eene aanzienlijke versterking van garnizoen zullen ontvangen, en over het geheel de gansche Rijnkant in den besten staat van verdediging zal gebragt worden. Beijeren zendt van zijne zijde aanzienlijke versterkingen naar Rijnbeijeren. In Mainz maakt men reeds toebereidselen om den gouverneur dier bondsvesting, den landgraaf van Hessen-Homburg, te ontvangen, die zich, naar men verzekert, in het begin van Maart derwaarts zal begeven. De gouverneur van de bondsvesting Luxemburg, prins Frederik van Hessen, zal, naar men wil, gedurende den zomer, zijnen post niet verlaten. De centrale bondscommissie zou omtrent de nieuwe staatkundige onderzoekingen een berigt hebben uitgevaardigd, dat tot het begin dezer maand loopt. De gevangennemingen zouden nog voortduren.

MENGELWERK.

DE LUCHTREIS.

In 1803 woonde er in de stad *Altona*, de hoofdstad van *Holstein*, een geleerde, LUDWIG KLOPSTOCK genaamd. Wanneer ik hier zeg geleerde, dan behoeft zulks geenszins beschouwd te worden als of ik ten deze de tolk zijner medeburgers was; zij kenden hem dien titel niet toe, maar zeiden, dat hij geene andere verdienste bezat, dan dat hij den beroemden naam KLOPSTOCK voerde. Het eenigste belang, dat hij, naar hunne wijze van zien, inboezemde, was, dat hij een neef was van den dichter der *Messiade.*

Wat het uiterlijk voorkomen van LUDWIG betreft, dit regtvaardigde de geringe belangstelling, die men hem betoonde. Altijd afgetrokken en droomende, zocht hij steeds de eenzaamste plaatsen op, bragt geheele uren door met naar den Hemel te zien, nam geene rust op gezette tijden en wist geen thaler door den arbeid te verdienen. Hij leefde zoo goed en kwaad als het gaan wilde, van de weinigbeteekenende opbrengst eener pachthoeve, welke hij in het dorp *Ottensee* bezat, en van een jaarlijksch inkomen van genoeg twee honderd rijksdaalders, zijnde de rente van een bij eenen bankier te *Londen* geplaatst kapitaal; voor het overige hadden noch zijne oefeningen in de open lucht, noch zijne onafgebroken oefeningen, uren tijds tereen in het kabinet, waarin hij zich hield opgesloten, immer de minste uitkomst opgeleverd. Wanneer men hem, te midden zijner natuurkundige instrumenten, ondervroeg, omtrent hetgeen hij door eenen grooten op het dak zijner woning geplaatsten telescoop waarnam, dan bloosde hij, stamelde, was verward, en de vrager verwijderde zich, de schouders ophalende, bij zich zelven innig overtuigd, dat LUDWIG een dwaashoofd was.

Deze overtuiging werd weldra onder de bewoners van *Altona* algemeen, toen men plotseling vernam, dat LUDWIG KLOPSTOCK in den echt zou treden. Zijn huwelijk moest inderdaad zeer zeldzaam schijnen, want het meisje, dat de arme geleerde huwde, was eene weeze van zestien jaren, die bij het overlijden van haren vader in eenen hulpeloozen toestand was nagebleven.

In weêrwil van de spotternij van allen, die met zijn voornemen bekend waren, geleidde LUDWIG zijne bruid naar het altaar.

EBBA nam nu het bestuur der huishouding van den geleerde op zich, en weldra heerschten orde en zindelijkheid in eene woning, waaruit zij sedert lang verbannen waren, of waarin zij misschien nooit bestaan hadden, en gaven aan het verlaten verblijf een voorkomen van welvaart en vrolijkheid.

LUDWIG zelf verscheen nu in de stad met schoon linnen, kousen zonder gaten, en zijne kleedingstukken vertoonden niet meer eene verscheidenheid van allerhande soort van vlekken. Zijn haveloos en vermagerd voorkomen maakte van lieverlede plaats voor eene gezetheid, die hem eene nooit gekende frischheid en opgeruimdheid bijzette. Nog deed hij wel elken avond, en zelfs vrij laat in den nacht, groote wandelingen in het open veld; maar hij dwaalde niet meer op goed geluk af en eenzaam rond. EBBA was zijne geleidster. Terwijl hij de oogen naar den Hemel geslagen hield, zagen de hare naar den grond, als wilde zij in zekeren zin voorkomen, dat hij den voet aan geenen steen zou stooten.

Op zekeren morgen eindelijk zat LUDWIG met vochtige oogen aan het hoofdeinde van het bed zijner gade, en weldra schokten de eerste kreten van een pasgeboren wicht, met de streelendste aandoening, zijn vaderhart. Van toen af gaf de geleerde zich minder uitsluitend aan de wetenschap over; hij vergat zelfs zijnen telescoop, om den kleine op zijne knieën te wiegen; hij zag met meer opmerkzaamheid naar het eerste lachje van het wicht, dan dat hij de conjunctie van een paar starren zou hebben waargenomen.

Het kind groeide op; het was schoon als de moeder, zijn breed voorhoofd voorspelde aan LUDWIG, dat het een groot verstand zou bezitten. Van alle de plannen te gewagen, die hij bij het wiegje vormde, waarin het blanke engeltje rustte, zou niet mogelijk zijn. EBBA sloeg het onophoudelijk gade, en LUDWIG verzonk zich in zijne berekeningen, wanneer de lieve kleine slechts de rozenkleurige lipjes opende. Helaas! op zekeren nacht werd de ademhaling aan het kind moeijelijk, zijne oogjes schitterden met eenen zeldzamen gloed, zijne wangen werden purperkleurig. De slag was gevallen. Toen de dag aanbrak, rustte aan den boezem van EBBA slechts het lijkje van haar kind.

De arme moeder had veeleer gedacht zelve te zullen sterven. Beter ware het welligt geweest, dat het Gode had behaagd, haar lijk in dezelfde groeve met het knaapje te bedelven, daar hunne zielen reeds in den Hemel vereenigd waren. De ziel van EBBA keerde niet terug op aarde. Haar stoffelijk hulsel handelde slechts werktuigelijk, hare stem uitte niet dan woorden zonder zamenhang. Zij was zinneloos.

De vrienden van LUDWIG gaven hem den raad, zijne vrouw naar een krankzinnigen-huis te zenden, alwaar hij zich, voor een matig jaargeld, van het aanzien van een zoo treurig schouwspel, als de tegenwoordigheid eener zinnelooze in zijn huis, kon ontslaan. Deze raadgevingen verontwaardigden LUDWIG, en hij bleef de van haar verstand beroofde met dezelfde tedere gehechtheid verzorgen, die zij hem had betoond, toen zij nog het gebruik harer rede magtig was. De geleerde studeerde niet meer: hij besteedde zijn verstand, zijnen tijd, zijne dagen en nachten, om aan de vreemde luimen der waanzinnige te voldoen. Men begon te gelooven, dat ook hij zijn verstand zou verliezen.

Niets ontmoedigde LUDWIG gedurende vijf jaren; niets verminderde zijne gehechtheid aan EBBA. Omstreeks dien tijd moest hij eene nieuwe beproeving ondergaan. De bankier te *Londen*, alwaar zijn kapitaal, dat hem twee honderd rijksdaalders rente opleverde, geplaatst was, failleerde en nam de vlugt. Deze gebeurtenis liet aan KLOPSTOCK geene andere middelen van bestaan, dan de geringe inkomsten van zijne pachthoeve te *Ottensee*; deze zouden welligt nog voldoende zijn geweest voor den geleerde, dien het geene moeite kostte zich ontberingen te getroosten; maar ook in deze ontberingen zou de arme EBBA hebben moeten deelen: hij besloot naar eenen juist te *Altona* opengevallen leerstoel in de sterrekunde te dingen.

Men kan zich de angsten, verdrietelijkheden en afkeer verbeelden van een armen geleerde, die bijna nimmer zijn huis verliet, en naauwelijks twee of drie vrienden had, waarmede hij nog zeer zelden omging, toen hij, om een' post moetende verzoeken, zich tot den burgemeester moest wenden en de vernedering der leden van den stedelijken raad ondervinden, die

— Wij vernemen, dat Z. M. den heer G. Lulofs eervol ontslag heeft verleend als luitenant-kolonel, commandant der dienstdoende schutterij te Zutphen.

— Men schrijft ons, dat Z. M. den heer Auguste de Gonzenbach, die als gevolmagtigde van wege het zwitsersche bondgenootschap onderhandeld heeft in de onlangs tusschen de Nederlanden en Zwitserland gesloten en wederzijds bekrachtigde handel-overeenkomst, heeft benoemd tot ridder der orde van den nederlandschen leeuw; en den gezantschap-secretaris, jhr. J. C. Gevers vergund het aannemen en dragen der versierselen van de orde van St. Anna, 2de klasse, hem door Z. M. den keizer van Rusland geschonken.

— Ter vervulling der vacaturen, welke met 1 Januarij ll. zijn ontstaan, in de provinciale collegiën van toezigt op de kerkelijke administratie der hervormden, zijn door Z. M., bij besluit van den 8 dezer, n°. 87, benoemd:

In Gelderland: Baron Brantsen van de Zyp, lid van de gedeputeerde staten, en mr. J. J. van Hasselt, lid der provinciale staten, en secretaris van Arnhem.

In Zuid-Holland: Jhr. L. R. Gevaerts, lid van de gedeputeerde staten, en baron C. C. V. van Boetzelaer, lid der ridderschap en der provinciale staten.

In Noord-Holland: De heeren S. van Stralen, lid van de gedeputeerde staten, en mr. C. C. van Valkenburg, wethouder der stad Haarlem.

In Zeeland: Jhr. mr. J. van Reijgersberg Versluijs, lid van de gedeputeerde staten, en jhr. mr. M. C. Paspoort van Grijpskerke, lid der provinciale staten.

In Utrecht: De heeren mr. J. de Kock, griffier der provinciale staten, en mr. P. A. van Hinlopen van Sterkenburg, lid van de gedeputeerde staten.

In Vriesland: De heeren mr. B. Dorhout, lid van de gedeputeerde staten, en mr. T. S. Tromp, vice-president van het provinciaal geregtshof te Leeuwarden.

In Overijssel: Baron J. A. van Fridagh, lid van de gedeputeerde staten, en mr. W. H. Roijer, rijks-advocaat te Zwolle.

In Groningen: De heer E. H. Engelkens, lid van de gedeputeerde staten; jhr. mr. U. A. Alberda van Menkema, lid der provinciale staten, en de heer M. Goeverneur, secretaris van het provinciaal kerkbestuur en predikant te Groningen.

In Drenthe: De heeren mr. J. L. Homan, lid van de gedeputeerde staten, en mr. G. W. van der Feltz, griffier bij het provinciaal geregtshof.

— Uit officiële staten, betrekkelijk de bevolking, enz. der onderscheiden provinciën van het koningrijk der Nederlanden, op 1 Januarij 1840, blijkt, dat de gezamenlijke bevolking alstoen bestond uit 2,663.731 zielen, als: Noord-Braband 378.437, Gelderland 345.762, Zuid-Holland 526,020, Noord-Holland 443.334, Zeeland 151.358, Utrecht 145,132, Vriesland 227,859, Overijssel 197,694, Groningen 175,651 en Drenthe 72.484. Rekent men bij het gezamenlijk bedrag de bevolking van het hertogdom Limburg (196,719), dan verkrijgt men een totaal van 2,860,450, behalve nog een aantal van 5,299 nederlandsche zeelieden, geëmbarqueerd op Zr. Ms. schepen en vaartuigen van oorlog. Men telde (met Limburg) op 1 Januarij 1840, van het mannelijk geslacht 1,400,942 zielen, als: 903,165 ongehuwden, 445.072 gehuwden en 52.705 weduwenaars; van het vrouwelijk geslacht 1.459.508 zielen, als: 893,723 ongehuwden, 444.896 gehuwden en 120,889 weduwen. Deze bevolking was verdeeld in 575,542 huisgezinnen. Het getal huizen beliep 444,778.

Naar de kerkgenootschappen had men 1,704,275 Protestanten, 1,100,616 Roomsch-Katholijken, 52,245 Israëliten en 3,314 personen van niet genoemde gezindheden.

Volgens de laatst bekende uitkomsten van het kadaster was (behalve Limburg) de uitgestrektheid des Rijks 3,038,690 ned. bunders, of 553,801 vierkante geographische mijlen, of 984,535 vierkante uren gaans of hollandsche mijlen.

Het aantal zielen bedroeg gemiddeld 87.6 per 100 ned. bunders, 4808,9 per vierkante geographische mijlen, 2704,9 per vierkante holl. mijlen.

Noord-Holland is het digtst bevolkt, als 179 zielen per 100 ned. bunders; daarna Zuid-Holland 173,4, vervolgens Utrecht 104,7; het minst Drenthe, te weten 27,2.

Uit eenen vergelijkenden staat, met betrekking tot de volkstelling van 1830, telde men op 1 Jan. 1840 meerder dan eerstgenoemd jaar 25,796 huizen, 35,694 huisgezinnen, 80,891 ongehuwde mannen, 34,441 gehuwde mannen, 573 weduwenaars, 115,905 inwoners van het mannelijk geslacht; 82.410 ongehuwde vrouwen, 33,699 gehuwde vrouwen, 4,511 weduwen, 120.620 inwoners van het vrouwelijk geslacht; 236,525 inwoners in het algemeen; 157,119 Protestanten, 73,579 Katholijken, 5,656 Israëliten, personen van ongenoemde gezindheden 171.

De vermeerdering, welke de bevolking alzoo in het jongste tienjarig tijdvak heeft ondergaan, bedraagt een aantal van 97 op de 1,000 inwoners.

Naar bovengemelde getallen rekende men op 1 Januarij 1840 in dit rijk voor elk huisgezin gemiddeld 5 zielen, en voor elk bewoond huis ruim 6 zielen.

Het aantal ingezetenen van het vrouwelijk geslacht overtreft dat van het mannelijk geslacht in rede van 100 tot 104. Deze overmaat van vrouwelijke bevolking, welke insgelijks in andere staten van Europa waargenomen wordt, is hoofdzakelijk het gevolg der mindere sterfte, waaraan het vrouwelijk geslacht onderhevig is, waarbij tevens in rekening komt het meerder aantal verhuizingen van mannen dan vrouwen naar buiten 's lands.

Op 1,000 inwoners van het mannelijk geslacht zijn aanwezig 645 ongehuwden, 318 gehuwden en 37 weduwenaars; op 1,000 inwoners van het vrouwelijk geslacht 612 ongehuwden, 305 gehuwden en 83 weduwen.

Het aantal mannelijke ongehuwden staat tot dat der vrouwelijke in rede van 100 tot 99.

Het aantal weduwen overtreft daarentegen het aantal weduwenaars in rede van 10 tot 23.

De bevolking staat tot het aantal gehuwde paren als 1000 zielen tot 156 paren.

Op 1,000 inwoners telt men 597 protestanten, 385 roomsch katholijken en 18 israëliten.

Naar den ouderdom telde men op 1 Jan. 1840 in ons land: onder de 10 jaren 348,150 jongens en 341,817 meisjes; tusschen de 10 en 20, 293.427 jongens en 289,848 meisjes; tusschen 20 en 30, 229,328 mannen 241,072 vrouwen; tusschen 30 en 40, 183.876 mannen en 192,972 vrouwen; tusschen 40 en 50, 144,585 mannen en 157,157 vrouwen; derhalve een aantal van 557,789 mannen tusschen de 20 en 50 jaren oud, welk gedeelte als de kracht der mannelijke bevolking kan worden beschouwd.

In 1839 heeft het geheel getal geboorten over het rijk (zonder Limburg) beloopen 98,830, als 50,939 van het mannelijk en 47,891 van het vrouwelijk geslacht.

Dat der sterfgevallen is geweest 66,954, waaronder 34,553 van het mannelijk en 32,402 van het vrouwelijk geslacht.

De onechte geboorten hebben bedragen 5,051, of 0,51 van het aantal geboorten in het algemeen.

Het aantal doodgeborenen of levenloos aangegeven kinderen beliep 4,669, zijnde 0,047 van het algemeen bedrag der geboorten.

Het aantal huwelijken heeft bedragen 20,860, zijnde het 1/125 der bevolking.

Bij de sterfgevallen was de verhouding van het mannelijk tot het vrouwelijk geslacht als 1,000 tot 938.

Ten aanzien der geboorten vertoonen weder de provinciën Zeeland, Zuid-Holland, Noord Holland en Utrecht de gunstigste verhoudingen, waarvan de drie eerste tevens de ongunstigste ten aanzien der sterfte opgeleverd hebben.

De ongunstigste verhouding voor de geboorte heeft in de provincie Drenthe, en de gunstigste voor de sterfte in de provincie Groningen plaats gehad.

De provincie Zeeland vertoont steeds het maximum van het aantal onechte geboorten, in verhouding tot de geboorten in het algemeen.

In 1839 is het maximum dezer verhouding echter in Vriesland voorgevallen.

Van 1830 tot 1839 zijn hier te lande gemiddeld geboren 89,914 kinderen, als: 46 165 jongens en 43 749 meisjes. De geboorten hebben in dat tienjarig tijdvak het minst in 1832, het meest in 1838 bedragen. De sterfgevallen hebben gemiddeld beloopen 68.437, als: 35,365 van het mannelijk en 33,072 van het vrouwelijk geslacht. Het jaar 1831 vertoont zich hierbij het ongunstigste. De verhouding der sterfte over die tien jaren is geweest 27 op de 1,000 zielen.

De geborenen staan tot de overledenen als 1,000 tot 736.

De aanwas der bevolking, ontstaande uit de jaarlijksche overtreffing der geboorten boven de sterfgevallen, beloopt gemiddeld 24,569, zijnde ongeveer één ten honderd der gemiddelde bevolking.

Het aantal huwelijken van 1830—39 beliep gemiddeld 19,346, zijnde ongeveer 8 huwelijken op de 1,000 zielen. De drie eerste maanden des jaars zijn die, waarin zoowel de meeste geboorten als de meeste sterfgevallen plaats vinden.

De maand Februarij vertoont het maximum en de maand Julij het minimum der geboorten, terwijl bij de sterfte in de maanden Januarij en Februarij het maximum en in Julij insgelijks het minimum wordt waargenomen.

(Deze opgaven, gisteren ontvangen, moesten door gebrek aan plaats tot dit N°. worden uitgesteld.)

— Wij vernemen, dat op het drietal voor de betrekking van een' regter plaatsvervanger in de regtbank te Arnhem, opengevallen door het overlijden van den heer van Eck, door die regtbank zouden zijn geplaatst: mr. H. J. Kronenberg, procureur, mr. W. H. Taaij, notaris, en mr. P. C. A. Reigersman, advocaat te Arnhem; met bijvoeging, dat, zoo, door de benoeming van een' hunner tot vervulling van de mede bestaande vacature, door het vertrek van mr. C. F. J. F. baron Hackforst van ter Horst, naar Nijmegen, een dier heeren van de nominatie mogt afvallen, dezelve aangevuld zou worden met mr. D. Weerts, advocaat te Arnhem.

— In de thans ontvangen *Javasche Courant* van 17 Oct. jl. leest men:

Aan het gouvernement mededeeling gedaan zijnde van de buitengewoon goede diensten, tijdens de expeditie tegen Sinkel op Sumatra, bewezen door den gezaghebber S. Farrow, van de als transport-schip gebezigde bark *the Corsair*, toebehoorende aan het te Padang gevestigd handel-huis van Peltzer en Lautier, zoo wordt daarvan, op hooger last, alhier openlijke melding gemaakt, als een blijk van 's gouvernements goedkeuring en bijzondere tevredenheid over het bedoeld loffelijk en ter navolging voorbeeldig gedrag van genoemden gezagvoerder. Aan denzelven is ter plaatse eene gratificatie tot belooning aangeboden.

— Men schrijft ons uit NIJMEGEN, dd. gisteren 17 Febr., 's namiddags 1 ure: — De hollandsche post, die dezen morgen ten zes ure moest aankomen, is nog niet gearriveerd. Men zegt, dat de overtogt des Rijns bij Wageningen voor als nu onmogelijk is door het ijs en den hoogen stand des waters.

Het water der Waal is ruim twintig voet hoog en wassende. De beide ijsdammen, die boven en beneden de stad zitten, zijn nog niet in beweging geweest.

Men vreest voor eenen buitengewoon hoogen waterstand, wanneer de ijsdam bij de Groenlanden aan het kruijen mogt gaan, en die beneden de stad vast mogt blijven zitten.

De lage deelen der stad zijn met dammen bezet.

— Men meldt uit GELDERLAND, dd. 16 Febr., *ten 3 ure namiddag:* Nog zijn de rivieren slechts bij vakken open; overigens zitten de Waal en Rijn vol ijs. Bij Driel en Wageningen, op den Rijn, bij Hien en Dodewaard, en ook tusschen Hulhuizen en Bemmel op de Waal, zit het ijs op elkander geschoven. Evenwel is er op deze plaatsen nog geen buitengewoon hoog water. Men meent, dat dit achter ijsdammen, die hooger zitten, opgehouden wordt. Een dezer ijsdammen zoude er te Keeken zijn.

Onder Andelst is, bij een der seinschoten, een bus gesprongen, en heeft eenen knaap den arm jammerlijk verbrijzeld.

Ten 5 ure: De Rijn is thans in vollen gang, en schijnt geen' tegenstand te vinden. Het water blijft steeds wassende.

De Neckar en Moezel zitten nog. Het water is te Emmerick vallende; 3 voet in de laatste 24 uren.

Op de Waal zitten nog twee ijsopschuivingen; eene boven, eene beneden Nijmegen, doch het water kan over de Uiterwaarden heen stroomen.

De passage over den Rijn is gestremd, zoo dat deze berigten wel later dan gewoonlijk zullen ontvangen worden.

— Een andere bijzondere brief uit Arnhem, dd. 17, zegt het volgende: Wij zitten hier jammerlijk in het water en zijn vol vrees. Gisteren en eergisteren was hier iets meer dan gewoon te zien, zoodat de geheele bevolking er naar toe stroomde: twee zware ijsdammen, een aan het Malburger en een aan het Westervoortsche veer. De eerste was wel de zwaarste en geduchtste; achter denzelven was het water wel drie voet hooger dan er voor, en stortte over het land, van eene zomerkade, met een val van 3 voet met geweld naar beneden: het was een waterval van circa 40 voet breed; ieder schots ijs, die er voorkwam, moest mede; in de stad kon men het geraas hooren. De westervoortsche dijk stond gelijk met den kruin, en het ijs ruim 5 voet boven den dijk. Dezen nacht is de eerste genoemde dam los gegaan, en met groot geweld langs onze stad gedreven, met een' was van 3 voet water in een uur..... Als het weder slechts stil blijft, hebben wij echter hoop op het behoud van de Betuwe.

— Uit OOSTERBEEK d.d. 17 Febr., wordt het volgende geschreven: — Men heeft in zeker dagblad bij de vroeger ingevallen dooi gebeuzeld over het onder water staan van Arnhems schoone omstreken: ten dien tijde stond dit water in de verbeelding van den correspondent van dat blad, daar alleen het punt Onder-Langs onbruikbaar was, gelijk dit bij den minsten hoogen winterstand der rivier het geval is; maar tegenwoordig kan men zeggen, dat het lager gedeelte van ons dorp aan eene barre zee gelijk is.

Sedert een drietal dagen zat er op de hoogte van Malburg, aan de andere zijde van Arnhem, een geweldige ijsdam, die alle communicatie over den IJssel belettede; die dam is den jongstverloopen nacht losgeschoten, en heeft zulk een' toevloed van water herwaarts aangevoerd, dat het thans tot midden in het dorp staat, en alle doorgang langs den gewonen weg gestremd is; zoo dat men zich niet herinnert, in twintig jaren het water zoo hoog gekend te hebben.

Het water staat eenige voeten hoog op den weg, bij en langs de dorpskerk; de kerkhofsmuur staat op sommige plaatsen geheel onder, en in eene achter de kerk gelegen arbeiders woning staat het water zoo hoog, dat de bewoners in den nacht hebben moeten ontvlugten, en in de naast de kerk gelegen *garf-kamer* een schuilplaats zoeken.

Daar het water gisteren namiddag vallende was, had men hier geene vrees voor hoog water, zoodat sommigen het reeds een paar voeten in huis hadden, eer zij hunne legersteden konden verlaten; ongelukken zijn er niet gebeurd, en het vee is nog tijdig uit de lage schuren naar hooger liggende stallen overgebragt.

Het schijnt, dat er, zoo op de hoogte van Doorwerth en Renkum, als meer lager in de rivier, nog belangrijke ijsdammen zitten; God geve, dat deze spoedig losschieten, daar er anders voor de Betuwe belangrijke schade te duchten is. Intusschen houden de dijkbesturen overal een wakend oog, en brengt de windstilte veel toe om het gevaar te verminderen, dat echter van uur tot uur toeneemt.

Ook in het naburig Renkum staat het water tot in het dorp, en is de straatweg op sommige plaatsen geheel bedekt.

ARNHEM 17 Febr. De staat van zaken, met betrekking tot de rivieren, wordt steeds zorgelijker. De ijsdam bij Malburgen is dezen nacht wel opgeruimd, doch verder benedenwaarts, naar den kant van Heteren, is de rivier nog gestopt, en het water loopt daar zoodanig over den dijk, dat men zeer voor eene doorbraak vreest. De IJssel bij Westervoort is ook nog niet open, en volgens de jongste hier bekend geworden tijdingen was er op de Waal bij Ochten mede een ijsdam, welke de grootste bekommering verwekte.

P. C. LEYDEN 17 Febr. Heden hadden alhier plaats de private promotiën in de medicijnen van den heer C. F. van Riet (van Deurne), na de verdediging zijner dissertatio medica inauguralis: *de Nephritide;* en van den heer A. R. Wijnmans (van 's Hertogenbosch), na de verdediging zijner dissertatio medica inauguralis: *Continens quaestiones nonnullas.*

GRONINGEN 15 Febr. Uit het fonds, hetwelk in het jaar 1826 door de heeren boekhandelaren J. Oomkens alhier, en de gebr. van Cleef, te Amsterdam en 's Gravenhage, met medewerking van meest alle boekhandelaren in ons rijk, is opgerigt, om te voorzien in de behoeften van zieke en hulpbehoevende boekverkoopers- en boekdrukkersknechten en derzelver weduwen, gedurende de toen heerschende vreeselijke ziekte, en waarvan eene vrij aanzienlijke som, als batig saldo, was overgebleven, heeft in de afgeloopen week eene ruime uitdeeling van geld en levensbehoeften, ter waarde van *f* 397.69, plaats gehad aan de daartoe geregtigde knechten of derzelver weduwen, in het geheel aan 52 huisgezinnen, bestaande uit 203 personen. De langdurige koude winter en de daardoor vermeerderde behoeften hebben den heer Oomkens, met overleg van eenige zijner confraters, tot deze uitdeeling doen besluiten, welke dan ook met dankbare harten is ontvangen.

Sedert het ophouden der hevige ziekte, welke in het genoemde jaar deze stad in het bijzonder zoo verschrikkelijk heeft geteisterd, en het daardoor tevens ophouden der dringende behoeften, in welke te voorzien zoo milddadig door de boekhandelaren was bijgedragen, heeft de heer Oomkens het batig slot dier gelden, met zooveel overleg en prijzenswaardigen geheel belangloozen ijver bestuurd, dat daaruit tot nu toe zieke knechten, of derzelver nagelaten betrekkingen, ondersteuning hebben kunnen genieten, dat de weduwen des winters van turf zijn voorzien, en dat er thans nog eene vrij beduidende som in de kas is overgebleven, om dezelve verder te doen strekken tot voldoening aan het oogmerk der edele gevers.

BELGIË.

BRUSSEL 16 Februarij.

Prins Esterhazy, oostenrijksch gezant te Londen, is met zijn' secretaris en een aanzienlijk gevolg alhier aangekomen.

De *Indépendant* zegt, dat het resterende van de leening van 82 millioen door de heeren Rothschild frères was genegocieërd; men verneemt echter nader, dat deze negotiatie in overeenstemming en voor halve rekening met de *société générale* door genoemde bankiers is gesloten.

Een der dagbladen bevat een' brief uit Luik, dd. 14 Febr., waarin het volgende wordt gemeld:

De liquidatie der zaken van den heer John Cockerill heeft de financiers levendig bezig gehouden, en men is het nog niet wel eens over de partij, die men trekken zal van de etablissementen te Seraing, welke in de aanstaande maand ten verkoop zijn aangekondigd. Brengen deze werkplaatsen hunne waarde op, niets is dan eenvoudiger: men zal ze definitief toewijzen. Doch mogten er zich geene gegadigden opdoen, die eenen billijken prijs bieden, dan kan men den koop niet toeslaan, zonder het belang der liquidatie in de waagschaal te stellen.

Men is nagenoeg omtrent het volgende overeengekomen, in het geval dat er zich geen ernstig de zaak meenend kooper mogt opdoen. Men zou de waarde van het etablissement in aandeelen brengen, en deze aan de geregtigden in verhouding hunner schuldvordering uitreiken. Doch daar het aan alle be-

---

verzoekschrift werd naauwelijks met eenen blik verwaardigd; men beriep eenen hoogleeraar van *Drontheim.* Toen LUDWIG dit vernam, verkocht hij zijn huisje te *Altona*, vertrok naar zijne pachthoeve te *Ottensee*, en nam niets mede dan zijne natuurkundige instrumenten en zijn' telescoop. EBBA volgde hem werktuigelijk en zonder te weten, wat zij deed.

Nabij de kerk van *Ottensee* zag men de pachthoeve van LUDWIG. Uit zijn huis ontwaarde men de graftombe van zijnen oom, door eene treurwilg overschaduwd, welke die groote dichter weleer zelf had geplant. LUDWIG zond den pachter weg, en begon zijne landerijen zelf te bebouwen met meer kennis en kracht, dan men van hem had kunnen verwachten. De landbouwers begonnen over zijne pogingen en nieuwigheden te lagchen, doch eindigden met dezelve te bewonderen. De tijd, dien KLOPSTOCK niet aan het eggen en ploegen besteedde, wijdde hij aan de studie. De telescoop was op het dak van de pachthoeve geplaatst. LUDWIG sliep weinig, want het gaat met den slaap als met vrienden, hij blijft slechts de gelukkigen bij; des nachts nam hij den loop der sterren waar. Gedurende deze aan de beschouwing der hemelligchamen gewijde nachtwaken, rustte EBBA met haar hoofd op den knie van haren echtgenoot, in eene droomlooze bedwelming gedompeld, die den slaap des doods geleek. LUDWIG, die gewoonlijk droefgeestig en droomende was, betoonde eens op eenen morgen, toen hij van zijn observatorium naar beneden kwam, eene opgeruimdheid, die niet grooter had kunnen zijn, wanneer EBBA haar verstand hadde herkregen.

Hij besteedde zes nachten om eenen langen brief te schrijven, die hem immer nog niet naar den zin scheen te zijn. Hij begon hem op nieuw, voegde er aanmerkingen bij, raadpleegde andermaal zijnen telescoop. Eindelijk was de belangrijke arbeid geëindigd; zorgvuldig verzegelde hij zijne memorie en bragt haar te *Altona* op den post, zorgde wel haar te frankeren en er een regu van te nemen. Het pakje was aan den directeur van het observatorium te *Hamburg* gerigt, en meldde hem de ontdekking der omwenteling van *Saturnus*, in tien uren twee-en-dertig minuten. Hij ontving het volgende antwoord:

« *Mijnheer!* Indien uw brief geen bedrog is, dan komt gij een weinig te laat om aanspraak op eene ontdekking te maken, die reeds sedert veertien dagen door den heer FREDERIK WILHELM HERSCHELL is gedaan en algemeen bekend gemaakt. »

Bij deze tweede teleurstelling, die hem al den roem, dien hij zich voor zijnen naam had gedroomd, ontrukte, betoonde LUDWIG geen leedwezen dan door den hem eigen droefgeestigen glimlach.

Intusschen, laten wij het zeggen, werd deze onbekende en beschroomde man door de dorst naar roem verslonden; hij hield zich nacht en dag bezig, om zich eenen naam te maken. Hij gevoelde eene geheimzinnige kracht in zich, die hem boven het alledaagsche verhief, en die zich slechts moest kunnen doen gelden, om voor altijd te schitteren. Maar ongeluk en ellende maakten zulks onmogelijk. Toen hij twee jaren later aankondigde, dat er mogelijkheid bestond om het koolstof-zuur tot een vast ligchaam te maken, wilde men zijne memorie niet eens lezen, noch de teekeningen onderzoeken, die hij bij dezelve had gevoegd voor het vervaardigen der machine, welke men tot de uitvoering van die proefneming noodig had. De akademie van *Hamburg* herinnerde zich de late ontdekking der omwenteling van *Saturnus*, en behandelde deze groote bewerking, die eenige jaren later op nieuw door den beroemden geleerde, den heer THILORIER, moest worden uitgevonden, als eene droomerij.

Er verliepen een aantal jaren, zonder dat LUDWIG zijn dorp verliet en nieuwe pogingen aanwendde, om de uitkomsten van zijne ontdekkingen bekend te maken.

Eens dat de luchtreiziger BITORFF zich gereed maakte, ten aanzien van eene groote menigte toeschouwers, met zijne luchtbol uit *Hamburg* te vertrekken, naderde hem een arme man, in een wijd zwart haveloos kleed. Deze man stelde hem, zonder eenige voorafspraak, voor, om hem op zijnen togt te vergezellen. BITORFF geloofde eerst, dat hij met eenen krankzinnige te doen had, maar daar de onbekende bleef aanhouden, en hem zelfs eene handvol goud bood, om datgene, wat hij vroeg, van den luchtreiziger te verwerven, gaf deze eindelijk toe; te meer nog, daar de vreemdheid van het voorstel en van den woordenstrijd de algemeene nieuwsgierigheid opwekte. Enkel als een goed speculant, in de verwachting, dat hij eene dubbele ontvangst zou hebben, gaf hij toe, doch verklaarde aan LUDWIG, dat hij niet dan over veertien dagen de luchtreis met hem kon ondernemen: want, zeide hij, de ballon is niet sterk genoeg om twee reizigers te vervoeren. LUDWIG stemde in dat uitstel toe, en keerde rustig en terstond naar *Ottensee* terug, doch kwam op den bepaalden dag weder.

Gedurende de veertien dagen uitstel sprak men in *Hamburg* van niets anders dan van het plan van LUDWIG KLOPSTOCK. Men bragt de oude geschiedenis der omwenteling van *Saturnus* weder ter baan, welke ontdekking eene maand na die van HERSCHELL had plaats gehad; men dreef er op duizenderlei wijze den spot mede, en nimmer had BITORFF eene zoo aanzienlijke menigte aanschouwers gehad, als op den dag, dat zijn reisgezel met hem zou opstijgen. LUDWIG, geheel beschroomd voor dien drom van menschen, die de oogen op hem gevestigd hield, naderde het bootje zeer averregts, en zou bijna de ballon, door het daartegen stooten met de instrumenten, die hij bij zich had, hebben doen bersten. Doch hij moest een groot gedeelte van dezelve, waarmede hij gedurende den togt observatien wilde doen, tot zijn niet gering misnoegen, op last van den luchtreiziger, achterlaten. Beiden namen eindelijk plaats, men maakte de touwen los, en snel vloog de ballon opwaarts als een vogel.

De eerste aandoening, die LUDWIG gevoelde, toen hij zich met het broze werktuig voelde opwaarts voeren, was schrik, de uitgestrekte afgrond, onder zijne voeten gapende, rimpelde het voorhoofd van den geleerde, en bragt zwijmelingen en duizeligheden bij hem te weeg; op deze gewaarwording volgde eene soort van heillooze begoocheling. Hij bukte naar de aarde, als werd hij door eene geheimzinnige kracht tot haar getrokken, en ware naar beneden zijn gestort, toen zijn reisgenoot hem bij den arm vasthield.

(*Vervolg en slot hiernamaals.*)

BLADVULLING.

Nog in het veertigste jaar der 19de eeuw, verkondigden een aantal lachijsche geestelijken openlijk den volke, dat een uit den Hemel gevallen ligchaam door het gebed van negen hunner was geopend geworden, en men op een daarin gevonden geschrift had gelezen: dat, indien het volk zijn' zondigen levenswandel bleef volgen, *er vogelen met ijzeren snavels* zouden verschijnen en *de gansche wereld* OPETEN.

langheblenden welligt niet zoo gelegen komen; aandeelhouders te worden; terwijl zij uit de liquidatie geld verwachten, zal ieder schuldeischer, des verkiezende, de opbrengst kunnen ontvangen van den verkoop, door de commissie, van die aandeelen, welke men niet zou willen houden. Door dit middel zou de liquidatie ontslagen worden van diegenen der belanghebbenden, welke niet genegen zijn, de bestaande soort van onverdeeldheid, waarin de schuldeischers zich bevinden, te laten voortduren: en alleen zij zouden geassocieerden worden, die in deze overeenkomst willen toestemmen.

Algemeen is men het eens, dat de etablissementen te Seraing, door een aan hunne belangrijkheid geëvenredigd vlot kapitaal in werking gehouden, eene onuitputbare goudbron zijn, en dat, hadde de schepper van dit reuzenwerk zich bij deze etablissementen alleen bepaald, zijne zaken eenen geheel anderen keer zouden genomen hebben.

De *Precurseur* bevat het volgende: — Wij vernemen, dat het egyptisch gouvernement aan den handel eene tijding van het uiterste belang heeft doen mededeelen. De pacha van Egypte heeft voortaan alle soort van handel in Egypte vrij verklaard, tegen betaling van het regt van uitvoer van 12 pCt. van de waarde. Alleen de katoen-oogst van den jare 1841 blijft daarvan uitgezonderd. In het vervolg echter zal dit artikel gelijk staan met alle andere artikelen. De afschaffing van dit monopolie is nog niet bekend. Wij ontvangen de tijding door buitengewone gelegenheid.

FRANKRIJK.

PARIJS 15 Febr.

Terwijl de gouvernements-bladen verklaren, dat er van wege het engelsch gouvernement niet het geringste aanzoek is gedaan tot het hervatten der onderhandelingen, wegens het handel-tractaat met Frankrijk, ontvangen wij brieven uit Londen, mededeelende, dat het engelsche ministerie zich voorstelt, aan het parlement eene vermeerdering te vragen in het tarief der inkomende regten, voor eenige fransche koopwaren. Dit besluit, voegt men in den brief er bij, schijnt genomen ten gevolge van het van den heer Guizot ontvangen antwoord op het aanzoek tot beëindiging der handelsaangelegenheden, sedert vele jaren tusschen de beide natiën aanhangig.

DUITSCHLAND.

WEENEN 9 Febr. Men gelooft, dat ons contingent, uit 100.000 man bestaande, zich tegen de maand Maart of April naar Bohemen of Tyrol zal begeven. Men zegt ook, dat in het binnenland eene ligting voor de reserve zal plaats hebben, en dat het leger van Italië, thans 30,000 man sterk, met 40,000 man zal worden vermeerderd.

ITALIE.

ROME 1 Febr. Dat de aartsbisschop van Keulen tot kardinaal benoemd zal worden, schijnt thans niet meer twijfelachtig te zijn. De leden der hooge geestelijkheid zelve bevestigen zulks. Er blijft thans niets meer overig om de bestaande geschillen met Pruissen geheel uit den weg te ruimen, dan de benoeming van een' bestuurder van het kapittel, die het volle vertrouwen der kerk bezit. (*Augsb. Allg. Zeit.*)

STADSNIEUWS.

Het concert, door de heeren Blaes (klarinettist) en de Munck (violoncellist) op gisteren in den italiaanschen schouwburg gegeven, heeft allezins aan de verwachting voldaan. Beide kunstenaars, reeds met roem alhier bekend, wedijverden in de ten toon spreiding hunner talenten, en de algemeene goedkeuring en toejuiching vielen hun ruimschoots ten deel. De 3de acte van de opera *Belisaire* werd met de meeste volmaaktheid door de heeren Delvivo en Lanzoni en mad. Donatelli uitgevoerd; bijzonder echter werd het duet tusschen de heeren Delvivo en mad. Donatelli uitmuntend voorgedragen. Het orchest was goed bezet, en heeft zich zeer goed van zijne taak gekweten. Ten slotte viel den heeren Blaes en de Munck de eer van terugroeping te beurt.

De criminele regtbank in Holland heeft op den 18 Februarij Abraham Beek schuldig verklaard aan: 1°. verduisteren van acten, gepleegd al commies van eenen openbaren bewaarhouder, welke dezelve als zoodanig in bewaring had, en 2°. diefstal gepleegd jegens zijnen meester, tijdens hij bij denzelven voor loon in dienst was, en dien ten gevolge verklaard te zijn eerloos en veroordeeld tot vijf jaren confinement, alsmede in de kosten; en Pieter Smit, schuldig verklaard aan twee diefstallen, bij nacht, in een bewoond huis, waarvan een gepleegd door middel van buitenbraak, en dienvolgens veroordeeld tot een kwartier uur tepronkstelling en zes jaar confinement, alsmede in de kosten.

182ste KON. NED. LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse, Woensdag 17 Februarij.

29ste Lijst: N°. 10532 een prijs van f 1,000. 30ste Lijst: N°. 14485 een prijs van f 1,000.

Donderdag 18 Februarij.

31ste Lijst: N°. 4703 een prijs van f 15.000; N°. 7914 en 21860 ieder een dito van f 1.000.

32ste Lijst: N°. 17634 een prijs van f 100,000 en eene premie van f 25,000; N°. 16400 en 11238 ieder eene premie van f 2,000.

Zijnde de kapitale prijs van f 15,000 gevallen op de collecte van de heeren E. M. Engelberts en Zoon.

Voor de noodlijdenden te Sloten zijn ingekomen: volgens vroegere opgave f 1,672.30½. Verder door G. H. S. te Utrecht f 11.30. Totaal f 1,683.60½.

Beursprijzen der Effecten.

OMSCHRIJVING DER EFFECTEN.		AMSTERDAM, 18 Febr. 4½ Ure. volg. de Soct. tot nut des Obligatie-handels.			volgens de Effecten-Societeit.		
		van	tot	gebleven.	laagste.	hoogste.	gebleven.
NEDERL.	Werk. Schuld à 2½	49¾	50¼	15/16	49 15/16	50	15/16 550
	Dito » 5	97½	¾	11/16	97⅝	11/16	⅝
	Uitgest. dito »	»	»	»	21⅞	»	»
	Kansb. » f	21¾	22	15/16	»	»	»
	Amort. Syndic. » 4½	86½	87	¾	86¾	⅞	¾
	Dito » 3½	70¾	71	⅞	70½	¾	⅝
	Hand. Maatsch. » 4½	159¼	¾	½	159½	⅝	⅝
	O. I. Leening » 5	94½	¾	11/16	94⅝	¾	¾
	Spoorw. Haarl. »	»	»	»	»	»	»
	Dito Rijn- » 4½	»	»	»	»	»	»
FRANKR.	Inschr. G. B. » 3	»	»	»	»	»	»
ENGEL.	Dito » 3	»	»	»	»	»	»
SPANJE	*Ardoin's* » 5	21¾	22¼	22	22	9/16	»
	Passive »	6	¼	1/16	6 1/16	»	»
	Deferred »	»	»	»	»	»	»
PORTUGAL	Oblig. te Lond. » 3	»	»	»	»	»	»
NAPELS	Cert. *L. & B.* » 5	95¾	96¼	96	96	»	»
	Dito *F. & C°.* » 5	96¾	¾	½	96½	»	»
RUSLAND	1798, 1816. » 5	104½	¾	⅝	104⅝	»	½
	1828, 1829. » 5	104¼	¾	½	104½	»	»
	1831, 1833. » 5	97	½	¾	97½	»	»
	1840 » 4	87	¼	⅛	87 1/16	»	»
	Inschr. Assign. » 6	68¼	¾	½	68½	»	»
	Cert. dito » 6	69¼	½	⅜	»	»	»
POLEN	Aand. à fl. 300 » f	»	»	»	»	»	»
	Dito à fl. 500 » »	141½	142½	141¾	»	»	»
OOSTENR.	Metaliek » 5	103	½	¼	103¼	»	»
	Weenb. *G. & C°.* » 5	»	»	»	»	»	»
	Dito » 4	90½	91¼	91	90¾	91	»
BRAZILIE	Dito dito » 5	»	»	»	»	»	»

BEURSBERIGT.

De fransche, belgische en verschillende duitsche posten heden onder beurstijd nog niet aangekomen zijnde, was de handel in fondsen, reeds sedert eenige dagen zoo weinig belangrijk, nog veel onbeduidender, en in de prijzen, zoo wel van de hollandsche als vreemde, geene noemenswaardige verandering. Spaansche alleen iets flaauwer.

Aand. Handel-Maatsch. 1837 99¼. Rott. Spoorweg 89¼, 89. 5 pCt. Philadelphia 94½, ⅝. Dito 6 pCt. 95½, ⅝. Columbia 2de Leening à £ 100. 16 7/16. Dito à £ 250. 15¼. Peru à £ 100. 9 3/16. Dito à £ 500. 8. Nieuwe Portugesche 28. Griekenl. roode à £ 300. 10 5/16. Coupons Ardoins 21, 20⅞ pCt.

Koers van het Geld: Beleening 3½. Prolongatie 3½. Wissel-Disconto 3 pCt.

PRIJZEN TEN 5 URE: Integralen 49 15/16 à 50. Kansb. f 21⅞ à 15/16. Handel-Maatsch. 159⅝. Ardoins à £ 85. 5 pCt. 22 à 1/16. Dito Coup. 20⅞.

WISSELKOERSEN. AMSTERDAM, 18 Febr.

		Geld.	Papier.			Geld.	Papier.
Parijs	2/m	56⅝		Port à Port	3/m	42	
»	kort	57		Genua	2/m	46 13/16	
Bordeaux	2/m	56½		Livorno	»	39⅝	
»	kort	56⅝		Napels	»	80	
Madrid	3/m	98½		Petersburg	»		1 91½
Cadix	»	98½		Weenen	6/w	36½	
Seville	»	97½		Augsburg	»	36⅛	
Bilbao	»	98¼		Frankfort	»	36 7/16	
Lissabon	»	41½		Rotterdam		pCt.	

WISSELKOERSEN. ROTTERDAM. 16 Febr.
Londen 2/m f 11.90. k. f 11.97½.

PARIJS 16 Febr. Eene der correspondentiën doet opmerken, dat de *Moniteur* heden morgen het artikel van den *Moniteur Parisien* niet herhaalt, dat het gerucht van een oproer te Constantinopel als zonder grond verklaart; in weêrwil daarvan blijft nog altijd het gerucht in omloop, dat er in den divan een oproer heeft plaats gehad, ten gevolge der intrigues van de sultane Validé.

(Een particuliere brief berigt echter de aankomst te Parijs van tijdingen uit Constantinopel van 29 Jan., welke deze geruchten logenstraffen. — Dezelfde brief zegt, dat in de bureaux 102 pairs zich voor en 89 tegen de fortificatien hebben verklaard.

LONDEN 15 Febr. De rivier is open. De aanvoer van *Tarwe* was niet groot, en de vraag zeer goed; alles werd opgeruimd, en puike droege partijen bedongen iets hooger. Naar vreemde was ook goede vraag. *Haver* vast gehouden, doch ging weinig in om.

FONDSEN EN WISSELKOERSEN OP VREEMDE BEURZEN.

LONDEN, 15 Febr.

Consols op tijd 3 pCt. 88⅝ à ¾. België 5 pCt. 98 à 99. Brazilië 5 pCt. 71½ à 72½. Columbia 2de Leen. 6 pCt. 22¼ à ¾. Mexico 6 pCt. 27¼ à ¾. Rusland 5 pCt. 114 à ½. Spanje Ardoins m. c. 5 pCt. 23¾ à ⅞. Passive 5⅞ à 6⅛. Deferred 12½ à ½. Portugal 5 pCt. 31½ à 32. Dito 3 pCt 19½ à 20. Holland 2½ pCt. 49⅞ à 50⅛. Dito 5 pCt. 98¾ à 99½.

CITY, *maandag avond.* De stoomboot *Acadia*, heden morgen ten 3 ure te Liverpool aangekomen, heeft brieven van New-York van den 30 Januarij medegebragt. De heer Mac Leod zou eerst in de laatste week van Maart voor de jury teregt staan. Hij had tot nog toe geen' borg willen stellen, om, gedurende den tusschentijd, op vrije voeten te zijn, maar zou nu daartoe overgaan. Sommige dagbladen echter beweren, dat, daar hij ook van moord beschuldigd is, zijn borgtogt niet aangenomen kan worden. De aandeelen in de *United States-Bank* waren weder gevallen en op den 30 te New-York 51, en op tijd 50¾ genoteerd.

De engelsche fondsen, welke zich den geheelen dag op den prijs van zaturdag staande gehouden hebben, zijn in het laatste half uur op de beurs weder gedaald. In buitenlandsche fondsen is heden veel omgegaan; Spaansche waren niet zoo goed als zaturdag. In portugesche geene verandering; de berigten van Lissabon werden voldoende geacht. Hollandsche wel gewild.

PARIJS, 16 Febr.

Inschr. op ult. 5 pCt. 112.25. Dito cont. 5 pCt. 112.25. Dito op ult. 3 pCt. 76.20. Dito cont. 3 pCt. 76.30. Bank-Actiën fr. 3220. Bank Lafitte fr. 1055. Ardoins 5 pCt. 24¾, ¾, ⅞. Passive 6. Haïti fr. 615. Napels, *Falc.* 5 pCt. 101.75.

Ter beurze verspreide men heden het gerucht, dat de generaal Tirlet, bij eene derde stemming, bepaaldelijk tot lid der commissie van de kamer der pairs tot onderzoek der vestingwerken van Parijs was benoemd; daar deze commissie alsnu bestaat uit 3 leden, die voor de versterking, en 4, die tegen dezen maatregel gestemd zijn, heeft zich heden de prijs der rente niet verbeterd, dewijl men vreest, dat eene verwerping der wet aanleiding tot eene verandering in het ministerie zal geven.

Na de beurs: 3 pCt. 76.22½.

Wisselk. Amst. 1/m 209¾, 3/m 208⅞.

ANTWERPEN 17 Febr.

België 5 pCt. 97¼. Dito 4 pCt. 88⅜. Dito 3 pCt. 68¼. Metaliek 5 pCt. 107¼. Loten fl. 500. 620. Dito fl. 250. 338. Polen Loten fl. 500. 142. Dito fl. 300. 132. Nassau Loten 21½. Darmst. Loten 25½. Pruiss. Loten 146. Ardoins 5 pCt. 22. Uitgest. 6¼. Denem. 3 pCt. 76¾. Brazilië 5 pCt. 75.

De Ardoins waren heden iets flaauwer; geopend op 22⅛, 3/16, bleef men 22 g. contant, en p. op eenige dagen. Premie 1/m 22⅛ d. 1. Coupons 20½ à ¾. Belgische fondsen waren in weêrwil van het lager merk van Londen vrij vast; 3 pCt. 68¼ g.; 5 pCt. 97¼.

BRUSSEL 17 Febr.

De beurs leverde heden niets bijzonders op; de koersen van Parijs waren niet bekend; 5 pCt. belgische 97¼; 3 pCt. 68⅛ g.; Ardoins 22 1/16, 22.

MADRID 9 Februarij.

De beurs was heden zeer geanimeerd, doch de prijzen iets flaauwer; 5 pCt. bleven cont. 28 7/16 en op 60 d. 29.

FRANKFORT A/M, 13 Febr.

Het iets hooger merk der fransche rente van Parijs van den 10, alsmede de onverwacht betere koersen van Weenen, gaven heden aan onze markt eene willige stemming, en in alle fondsen waren tot verbeterde prijzen koopers; de Integralen stegen, bij levendigen handel, 3/16; de weener Bank-Actien bleven f 22 hooger; de Aand. Taunusbahn waren mede williger; men ziet met ongeduld den uitslag te gemoet van de in Maart aanstaande te houden algemeene vergadering. Naar men uit Maagdenburg verneemt, zou het dividend der Aand. in den Maagdenburger-, Kothen-, Halle- en Leipziger-Spoorweg, over het jaar 1840, 4 pCt. bedragen; deze geheele weg is echter eerst sedert eenige maanden geopend.

FRANKFORT A/M, 14 Febr.

Metaliek 5 pCt. 105½. Dito 4 pCt. 98⅜. Dito 3 pCt. 78⅞. Bank-Actiën 1942. Loten fl. 250. 109½. Dito fl. 500. 138½. Holland 2½ pCt. 49. Synd. 4½ pCt. 85⅛. Dito 3½ pCt. 69⅝. Ardoins 23½, ⅝. Polen Loten fl. 500. 78⅝. Dito fl. 300. 72⅞. Taunusbahn f 338¾.

Ter Effecten-Societeit heeft zich heden de gunstige stemming, waarin gisteren de markt bleef, goed gehandhaafd, en meerendeels waren de prijzen weder iets beter. In Integralen was de handel zeer geanimeerd, en ook ten gevolge van het hooger merk van Amsterdam van den 11, stegen deze tot 49. In oostenrijksche fondsen was weinig affaire. Ardoins waren echter, op den lageren koers van Parijs, iets flaauwer.

WEENEN, 10 Febr.

Metaliek 5 pCt. 106½. Bank-Actiën 3 pCt. f 1642. Loten fl. 500. f 134¼. Dito fl. 250. f 110½.

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Scheepstijdingen.

Gepraaid 28 Oct. in Straat Sunda bij Pulo Babie: het schip Straat Sunda, Kapt. Grim, van Batavia naar Calcutta.

Gezien 10 Jan. op 20° 30′ N. br. en 32° 25′ W. l.: eene Hollandsche sloep, koers stellende om de W. Z. W.

De schepen de Wassenaar, Kapt. Spiegelberg, naar Amsterdam: en de Broedertrouw, Kapt. Meukman, naar Holland, beide van Batavia, zijn den 14 Febr. ter reede van Deal binnengeloopen.

Het schip North Britton, Kapt. Fayal, van Sourabaya naar Rotterdam, is den 13 Febr. te Cowe binnengeloopen.

NIEUWE DIEP 17 Febr. De haven is thans geheel vrij van ijs, doch op stroom bevindt zich nog veel; eene kof, de naam onbekend, is ter reede gearriveerd.

Het schip Flora, Kapt. van Schouten, van Cephalonia naar Rotterdam, is den 29 Jan., met zware schade en verlies van den Kapt. en stuurman, welke bij eene stortzee over boord geslagen en verdronken waren, te Malaga binnengeloopen; moest lossen en repareren.

De schepen Charles Quint, Kapt. Meulenaere, van Mexico; en Gustave, Kapt. Jepsen, van Kertch, beide naar Antwerpen, zijn den 14 Febr. voor Vlissingen aangekomen, doch hebben, wegens het vele drijfijs, weder zee gekozen, en niet in de haven gehaald, als in het vorig N°. is gemeld.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL 17 Febr. Z. Z. O. — Niets. Texel is vol drijfijs.

VLIE en TERSCHELLING, geene lijsten aangekomen.

HELVOET 17 Febr. Z. — Gisteren nog: J. C. Rijken, Willem, Batavia. J. R. Butter, de Leeuw, dito. Guit, Jacobus, dito. J. A. Boning, Timor, dito. A. Pronk, de Hoop, dito. A. Riedijk, de 2 Gebroeders, Smirna. J. Meesman, Neptunes, Palermo. P. de Best, Maria Catharina, Bordeaux. G. Wortelboer, Bordeaux, of J. Behrends, Noordoog, dito. F. Taaij, Fortuna, Liverpool, dezelve met adsistentie van ijssloepen alhier op de haven en kanaal gebragt, zijnde hieronder gemeld de schepen, die voor het Pampus ten anker lagen.

BRIELLE 17 Febr. Z. Z. O. — Niets.

MAASSLUIS 17 Febr. Z. O. — Niets. Er drijft weinig ijs op stroom.

VLISSINGEN 14 Febr. E. A. Doewes, Geerdina, Bayonne. J. J. Kroon, Vr. Wigerdina, Londen, beide naar Antwerpen, zijn, wegens het ijs, te Breskens in de haven gehaald.

BATAVIA 20 Oct. Ketels, Sophia, Hamburg. Sinclair, Surrey, Sydney. — 21 Oct. Geoffroy, Elisabeth, Bordeaux. — 22 Oct. Köhne, Wilhelm Ludwich, Bremen.

Reede van HAMPTON 9 Jan. Cope, Indian Chief, Rotterdam.

BALTIMORE 9 of 10 Jan. Hillert, Humphrey, Rotterdam. — 13 Jan. Hobson, Louisa, Amsterdam.

NEW-YORK 8 Jan. Johansen, Leontine, Rotterdam. Colby, Francia, Amsterdam. — 9 of 10 Jan. Moore, Cazenove, dito. — 11 Jan. Crosby, Eurolas, Antwerpen. — 12 Jan. Watlington, Camilla, Rotterdam.

BOSTON 7 Jan. Voss, Charlotte, Rotterdam. — 9 Jan. Trott, Massasoit, Amsterdam. — 10 Jan. Ever, Pico, Rotterdam.

VENETIE 6 Febr. Wijland, de Onderneming, Amsterdam.

LIVERPOOL 16 Febr. Rooms, Louisa, Antwerpen.

UITGEZEILD.

BRIELLE 17 Febr. W. Gains, Fairy Queen, Leith, met adsistentie van ijssloepen.

MAASSLUIS 17 Febr. T. van der Meijden, Verwisseling, Gibraltar.

SURINAME 4 of 5 Dec. Vos, Allersma, Amsterdam.

HAVANA 20 Dec. Zerran, Mercator, Antwerpen.

CHARLESTON 5 Jan. Visser, Amstel, Amsterdam.

NEW-YORK 16 Jan. (Zeilkl.): Brewer, Angelique, Amsterdam. Budd, Manhattan, dito, beide zouden den 1 Febr. vertrekken. De Pauw, Jean Key, Antwerpen.

BOSTON 7 Jan. (Zeilkl.): Henry, Barnslaple, Batavia. Thissel, Henry Ewbank, Sumatra.

TRIEST 4 Febr. Van der Meijden, Neêrlands Kroonprins, Messina.

IPSWICH 11 Febr. (Zeilkl.): Atkins, Sarah and Helen, Harlingen.

HANDELBERIGTEN.

KOLONIALE EN ANDERE GOEDEREN.

ROTTERDAM 17 Febr. TABAK. Heden werden 2 merken, te zamen 100 vaten Maryland, voorleden jaar met het schip *Colchis* aangevoerd, tot eenen niet juist bekenden prijs verkocht.

Kunsten en Wetenschappen.

HET STEMREGT *van de Gouverneurs der Provinciën als Voorzitters van de Provinciale en Gedeputeerde Staten, verdedigd door een lid van de Regterlijke Magt.* Te *'s Gravenhage* en *Amsterdam*, bij de gebr. VAN CLEEF, 1841.

(*Vervolg en Slot.*)

« Nimmer en in geen geval, onder geene modificatie, in geenen vorm kan de volksvertegenwoordiging in haar geheel *of voor een gedeelte*, een uitvloeisel zijn van het koninklijk gezag. »

Dit moge waar zijn volgens de belgische constitutie, en ik geloof ook volgens de spaansche; maar volgens de onze zoude ik het betwijfelen. Wie toch vertegenwoordigt het nederlandsche volk? — volgens art. 79 der grondwet: *de staten-generaal.* Uit hoevele kamers bestaan zij? — uit twee. En wie benoemt de leden der eerste? — *de Koning.* (art. 82) (11). Toegegeven dus het zeer betwistbare punt, dat de stem des gouverneurs een uitvloeisel is van het koninklijk gezag, dan nog is het vooruitgezette beginsel onjuist en daardoor wordt de vraag niet opgelost, of dat zoogenaamde koninklijk gezag bij de verkiezingen der provinciale staten al dan niet mag uitgeoefend worden.

« De grondwet heeft aan de provinciale staten de benoeming der vertegenwoordigers bij uitsluiting opgedragen; geene andere magt, geen ander gezag, geen ander ligchaam, met een woord, niemand buiten de provinciale staten is daartoe eenigzins bevoegd. »

Zeer waar, wat althans de verkiezing van de leden der tweede kamer betreft; doch *behoort* de gouverneur tot de provinciale staten? ziedaar de vraag. In de twee volgende paragraphen wordt dit ontkennend beantwoord, op grond van art. 127 der grondwet; wij hebben dat gedeelte bereids in het breede wederlegd; alleen staat ons nog te onderzoeken de daarin geopperde zwarigheid, dat de gouverneur, als zijnde veelal *geen ingezeten* der provincie, ook deswege niet tot de vergadering zou kunnen behooren. Het is niet te ontkennen, dat de hoedanigheid van *ingezeten der provincie* behoort tot de vereischten, om door de standen tot *lid* te worden verkozen; doch is het dan volstrekt noodzakelijk, dat de voorzitter dezelfde vereischten in zich bevatte, als de leden? Ik geloof het niet; om voorzitter te kunnen zijn, moet men wederom hoedanigheden bezitten, die bij de leden niet gevorderd worden. (zie art. 7 en 9 der grondwet) Vooral verlieze men niet uit het oog, dat de vereischten der *leden* niet bij de grondwet, maar bij de reglementen zijn vastgesteld, en dat bij die latere reglementen geene inbreuk kon worden gemaakt op een regt, dat de gouverneur reeds vroeger volgens de grondwet bezat; terwijl eindelijk de vereischten, bij de reglementen vastgesteld, thans voor veranderingen en wijzigingen *bij de wet* vatbaar zijn, hetgeen ten opzigte van den gouverneur geenszins het geval is.

« De leden der provinciale staten zweren de reglementen der provincie te zullen achtervolgen en nakomen. Na het afleggen van *dien* eed aanvaarden zij hunne functiën, en oefenen de hun toegekende magt uit. Van de commissarissen des Konings wordt die eed niet gevorderd; ook daarom kunnen zij de magt niet uitoefenen, welke alleen aan de aldus beëedigde leden der staten-provinciaal toekomt. »

De eed der *leden* wordt *in extenso* in art. 136 der grondwet gevonden, dewijl zij niets anders te zweren hebben, dan het aldaar vermelde. Ten opzigte van de commissarissen des Konings zegt het derde lid van art. 135 alleen *enunciatief*, dat zij bij hunne aanstelling den eed doen van getrouwheid aan de grondwet: het formulier van dien eed is dus aan den Koning overgelaten; en teregt: want de Koning, de bevoegdheid hebbende om aan den gouverneur zoodanige instructiën te geven, als hij tot de rigtige uitvoering der wetten, en de waarneming van het belang van den lande en van de provincie noodig oordeelt, moest dus in de gelegenheid gesteld worden om den overigen inhoud van den eed daarnaar te regelen. Overigens bevat de eed van getrouwheid aan de grondwet reeds in zich de handhaving der wetten en reglementen bij die grondwet voorgeschreven; doch daarenboven stelle men zich volkomen gerust; want volgens het eedsformulier bij art. 3 der instructie van 15 December 1820 vastgesteld, zweren de gouverneurs, *zich zorgvuldiglijk te zullen gedragen naar de* VOORSCHRIFTEN *en instructiën voor hun ambt gemaakt of nog te maken*, en bij art. 4 is bepaald, dat zij zich stiptelijk moeten gedragen naar de VOORSCHRIFTEN, welke in de wetten, *reglementen* en verordeningen vervat zijn. Het formulier moge dus anders zijn; de zaak blijft dezelfde.

« Het collegie der gedeputeerde staten wordt door de staten der provincie uit *hun midden* benoemd. De commissarissen des Konings zouden nimmer tot dit collegie kunnen benoemd worden; en evenwel zijn alle leden der staten-provinciaal, zonder eenige uitzondering, tot het collegie der gedeputeerden benoembaar. Hij, die dus alleen, namens den Koning, voorzit in de vergaderingen der staten-provinciaal en der gedep. staten, maar die bij uitsluiting niet benoembaar is tot het collegie van gedep. zelve, moet dus ook geen lid zijn van de staten-provinciaal, geen deel hebben aan hunne magt. »

(11) *Ook de stand der ridderschap, die zoowel tot de keuze der volksvertegenwoordiging bijdraagt, is een uitvloeisel van de magt des Konings.* (zie art. 62 der grondwet.)

De eenige reden, waarom de gouverneur niet kan benoemd worden tot lid der gedeputeerde Staten, is, dat hij reeds als voorzitter tot dat collegie behoort, en bezwaarlijk tweemaal daartoe kan behooren; doch indien hem die hoedanigheid niet bij de grondwet van regtswege ware toegekend, dan zoude de redenering eene *petitio principii* zijn; dan ware het alsof er stond: « de gouverneurs zijn geene leden der provinciale staten; derhalve kunnen zij niet tot leden der gedeputeerde staten gekozen worden, waaruit volgt, dat zij geene leden der provinciale staten zijn! »

Het overige gedeelte van het adres is bereids vroeger wederlegd, of behelst slechts de toepassing van het bovenstaande. Alleenlijk moeten wij nog antwoorden op eene aanmerking, hierin bestaande, dat niets den Koning zoude beletten, om meerdere commissarissen in eene en dezelfde provincie aan te stellen. (12). Hieromtrent neem ik de vrijheid den heer Lipman te verwijzen naar eene autoriteit, welke hij niet wraken zal; het is die van hemzelven. Immers zeer onlangs, bij het bepleiten eener regtszaak, heeft de geachte advocaat aan zijne tegenpartij het verwijt toegevoegd, dat deze zeker contract spitsvindig uitlegde, en daar was juist ook questie over een *meervoud* en een *enkelvoud*. De heer Lipman merkte daaromtrent aan, dat, « indien zoodanige interpretatie doorging, alsdan de meeste artikelen van het Strafwetboek hunne toepassing zouden missen. Zoo zoude b. v. hij, die *ééne* stad aan den vijand had overgeleverd, volgens art. 77 Strafwetb., niet strafbaar zijn, omdat dit art. van *steden* spreekt (13). » In art. 135 der grondwet staat *commissarissen* in het meervoud, dewijl *provinciën* ook in het meervoud gesteld is; doch uit het rapport der commissie blijkt ten overvloede, dat hier slechts één commissaris in iedere provincie bedoeld is.

Zoover het adres; en nu nog ten slotte de wederlegging van een argument, hetwelk ik vóór eenigen tijd in een dagblad heb aangetroffen. Men beweerde daar, dat de vergadering der staten, wanneer dezelve tot verkiezingen geroepen wordt, als een *kiescollegie* moet beschouwd worden; dat het alstan van zelve spreekt, dat de voorzitter, wanneer hij zelf geen kiezer is, geen deel neemt aan de keuzen, beroepende men zich bepaaldelijk op de voorbeelden van Frankrijk en België, in welk laatste land de president der regtbank van regtswege voorzitter van het kiescollegie is.

Men kan, naar mijn inzien, daaruit geen gevolg trekken tot onze statenprovinciaal. In Frankrijk toch en in België geschieden de verkiezingen bij dadelijke volkskeuze, door personen, die eene zekere som van belasting betalen (*cens électoral*), en andere vereischten moeten bezitten om kiezers te kunnen zijn. Die personen zijn in grooten getale, verschillende van rang, stand, geboorte en opvoeding; hun personeel is aan dagelijksche verandering onderhevig; geene genoegzame kennis der wet wordt bij hen ondersteld; zij komen enkel bijéén om te kiezen, en tot geen ander einde; uit den aard der zaak kunnen zij geen' vasten voorzitter hebben. Er is dus iemand van buiten noodig om de verrigtingen overeenkomstig de wetten te besturen, de orde te handhaven, de oprijzende geschillen te vereffenen. Hiertoe is volgens de belgische verkiezingswet in ieder collegie een bureau vastgesteld, bestaande in de hoofdplaatsen uit den voorzitter der regtbank van eersten aanleg, als president (14), de vier jongste leden van den stedelijken raad als stemopnemers, en een door het bureau zelf te benoemen secretaris; en daar, waar geene regtbank bestaat, zijn de vrederegters voorzitters. Nu is het wel aan geen' twijfel onderhevig, dat de leden van het bureau, geene kiezers zijnde, ook niet medestemmen. Wanneer daarentegen het bureau een opgekomen geschil voorloopig te beslissen heeft, dan wordt het gevoelen der *kiezers* niet gevraagd. De president is eigenlijk slechts voorzitter van het *bureau*. — Doch geheel anders is het gesteld met een geconstituëerd ligchaam, hetwelk, als de provinciale staten, uit een' president en leden bestaat; daar toch kiest de vergadering, en niet de individuële kiezers; en het collegie is niet wettig zamengesteld zonder deszelfs *voorzitter*, wanneer deze althans niet verhinderd is.

Trouwens, in ons eigen staatsregt zijn nog vele sterkere voorbeelden te vinden dan het uit de belgische wetten aangehaalde. Ook hier bestaan kiescollegiën, welke tot geen ander doel bijeenkomen, dan om te kiezen. De burgemeesters zijn aldaar van regtswege voorzitters, om de orde te handhaven en de werkzaamheden te besturen; en niet alleen, dat zij als zoodanig niet medestemmen, maar, wanneer zij zelve kiezers zijn, dan wordt het praesidium waargenomen door een ander, namelijk door het in rang opvolgend lid van het stedelijk of plaatselijk bestuur, hetwelk dat beletsel niet mogt hebben (15). Men heeft daardoor waarschijnlijk meerdere gelijkheid onder de kiezers willen bevorderen, en beletten, dat een hunner eenig gezag over de anderen zoude uitoefenen. — Doch, wanneer de stedelijke raad verkiezingen doet tot leden der provinciale staten, dan stemt diezelfde burgemeester wel degelijk mede; dewijl het alsdan een geconstituëerd collegie is, dat verkiest, en niet eene vereeniging van kiezers; dewijl art. 1, tweede lid, der stedelijke reglementen zegt: « De raad bestaat uit...(*zooveel*)... leden, *behalve den burgemeester, wanneer die buiten den raad mogt zijn benoemd.* » De burgemeester maakt dus een deel uit van den raad, en is daarvan lid, hoezeer hij ook niet door de kiezers, maar in buitengewone gevallen ingevolge art. 52 derzelfde reglementen, door den Koning *buiten den raad* mogt benoemd zijn; en nademaal er alzoo geen stedelijke raad zonder burgemeester denkbaar is, evenmin als provinciale staten zonder gouverneur, zoo is in geval van verkiezingen, het stemregt der voorzitters van zoodanige gevestigde collegiën even onbetwistbaar, als wanneer zij deel nemen aan besluiten aangaande administratieve zaken. Overigens herinnere men zich deswege, hetgeen reeds bij den aanvang van dit geschrift door mij is aangevoerd, dat namelijk in de afdeeling der grondwet, alwaar van de magt der statenprovinciaal gehandeld wordt, geen onderscheid, hoe ook genaamd, tusschen verkiezingen (art. 142) en besluiten omtrent andere zaken te vinden is, wordende aldaar steeds gesproken van *de staten*, als van een en hetzelfde ligchaam.

Wij achten het niet onbelangrijk deze aankondiging te eindigen met de mededeeling van het slot der behandeling van het tweede punt, waarin de schrijver opgeeft wat, naar zijn gevoelen, der tweede kamer met betrekking tot het adres van den heer Lipman te doen staat:

Volgens de grondwet van 1815, behoorde het tot de praerogatieven des Konings om de provinciale reglementen hetzij zelf, na ingewonnen advies van daartoe benoemde commissiën, vast te stellen, hetzij, door de staten ontworpen, goed te keuren, en misdien hun beslag aan dezelve te geven. Geene magt derhalve, ook niet de tweede kamer der staten-generaal is geroepen, om de waarde dier reglementen te schatten, om zijn oordeel deswege te stellen boven dat van den Koning. Deze heeft eenmaal beslist, dat die reglementen overeenkomen met de voorschriften onzer staatsregeling; en hij was daartoe bevoegd. Gesteld nu, dat de kamer van een tegenovergesteld gevoelen ware, wat waarborgt ons dan, dat haar gevoelen beter en gegronder zij, dan dat van den Koning? Welke verpligting zoude er dan voor de staten-provinciaal bestaan, bijaldien het hun vrij stond van de reglementen af te wijken, om eerder het gevoelen der kamer, dan de voorschriften des Konings te volgen? en hoe groot zou niet de botsing zijn, welke daaruit moest ontstaan! wie is er, die regter kan zijn tusschen den Koning en de staten generaal?

Wel is waar, volgens art. 96 der grondwet, onderzoekt iedere kamer de geloofsbrieven der nieuw inkomende leden, en beslist de geschillen, welke dienaangaande mogten oprijzen. Doch die geschillen kunnen en mogen alleen betreffen de vraag, of de nieuwe leden de vereischten bezitten, bij de grondwet voorgeschreven, of er persoonlijke beletselen tegen hunne toelating bestaan, of hunne geloofsbrieven in orde zijn, en of zij gekozen zijn door collegiën zamengesteld ingevolge de *bestaande* reglementen? Doch die reglementen zelve kunnen bij die gelegenheid geen onderwerp van beraadslaging of beslissing uitmaken. Ook in andere landen, waar een meer democratisch beginsel heerscht dan in Nederland, onderzoeken de kamers wel, of de nieuw aankomende afgevaardigden naar de voorschriften der verkiezingswetten zijn verkozen, doch mag de geldigheid dier wetten nimmer betwist worden. Vooronderstelde het geval, dat ingevolge de art. 6 en 23 der gewijzigde grondwet, de provinciale reglementen bereids door wetten vervangen waren, zoude het dan wel bij eenig lid kunnen opkomen, om bij het onderzoek van geloofsbrieven de waarde dier wetten in twijfel te trekken? en hoe zoude dit dan thans het geval kunnen wezen, na de provinciale reglementen, als door de bevoegde magt daargesteld, geene mindere kracht hebben, dan wanneer zij in den vorm der wetten waren ingekleed?

Zonder alzoo de beslissing der tweede kamer te willen vooruitloopen, geloof ik, behoudens allen eerbied, te mogen staande houden, dat dezelve onbevoegd is, om bij de beraadslaging omtrent de toelating van nieuwe leden, de waarde der reglementen ter toetse te brengen, en dat de heer Lipman, indien zijn adres eene zoodanige strekking heeft, zal behooren te worden niet ontvankelijk verklaard.

Maar wanneer nu de tweede kamer der staten-generaal werkelijk van gevoelen is, dat er zich in de reglementen bepalingen bevinden, welke tegen den geest der grondwet schijnen te strijden, zal er dan geen middel bestaan, om aan dat gevoelen eenig gevolg te geven? bestaat er dan geene magt in den staat om die tegenstrijdigheid uit den weg te ruimen? ô ja; want indien het punten betreft, welke volgens art. 150 der gewijzigde grondwet door de staten der provinciën, behoudens goedkeuring des Konings, kunnen geregeld worden, dan zal een eerbiedig adres aan Hoogstdenzelven kunnen aangeboden worden, het verzoek bevattende, om de noodige bevelen te willen uitvaardigen, ten einde de reglementen door de staten herzien en gewijzigd worden. Betreft het daarentegen punten, welke thans, naar luid van art. 6 en 128, niet anders dan bij de wet kunnen gewijzigd worden, dan heeft de tweede kamer, ingevolge art. 115, het regt van initiatief, om een voorstel van wet te doen; en wanneer zich dan de eerste kamer met het een of ander heeft vereenigd, dan lijdt het geenen redelijken twijfel, of de Koning zal, zoodra hij van de gegrondheid der aangevoerde motieven overtuigd is, den wensch der staten-generaal in gunstige overweging nemen. Ziedaar, den grondwettigen loop van zaken; ieder ander buitengemeen overleg zoude niet vrij te pleiten zijn van dwang en aanmatiging; en zulks is van onze vaderlandslievende volksvertegenwoordiging nimmer te wachten.

(12) *In Holland is zulks vóór de wijziging het geval geweest, naar aanleiding van het thans afgeschafte tweede lid van art.* 151 *der grondwet; welligt verkeerdelijk.*

(13) *Zie* Algem. Handelsblad *van den* 9 *Januarij* 1841, *bladz.* 4, *1ste kolom.*

(14) *Le Président du collège ou de la section a seul la police de l'assemblée. Art.* 22 *van de Belgische verkiezingen van* 3 *Maart* 1831.

(15) *Art.* 48 *der provinciale, en art.* 31 *der stedelijke reglementen.*

Advertentiën.

(8067) GETROUWD:

J. D. GERTNER, *Weduwenaar*,

EN

MAG: LEVING.

AMSTERDAM, *den* 18 *Februarij* 1841.

(8068) LAMAISON & BOUWER, DE LANOIJ & ZOONEN en BURLAGE & ZOON, als Directeuren van het Kantoor van Administratie van 5 pCt. GECONSOLIDEERDE RENTEN, ten laste het Koningrijk *Napels*, adverteren, met goedvinden van Heeren Commissarisen derzelve Administratie, dat de COUPONS der door hen uitgegeven Certificaten voor de Zes Maanden Renten, te *Napels* verschenen geweest den eersten Januarij 1841, zullen worden betaald ten Kantore van de *ONTVANG-* en *BETAALKAS*, te weten:

Die van *Lires* 25 met *f* 11.26, en die van *D* 12½ met *f* 24.78.

(8069) **Conversie van Columbiaansche en Portugesche Fondsen.**

De Ondergeteekenden adverteren mits deze, dat zij zich belasten met de Conversie te *London*, van de COLUMBIAANSCHE en PORTUGESCHE FONDSEN; de kosten zoo min mogelijk berekenende, en de zee-risico guaranderende.

S. RAPHAEL & COMP.

(8070) ***Amsterdamsche Gaz-Fabrijk.***

Ofschoon de landsbelasting, door de vermeerdering van opcenten op de *Steenkolen* en *Koke*, met Januarij verhoogd is, zoo heeft de Administratie, gedurende het strenge saizoen, den prijs der KOKE niet willen verhoogen; de KOKE blijft dus als vroeger verkrijgbaar. Een ieder wordt echter verwittigd, dat in den loop van het jaar de prijs daarvan verhoogd zal worden.

AMSTERDAM, 16 *Februarij* 1841. J. WARIN, *q. q.*

(8071) Tot oprigting eener Winstgevende FABRIJK EN HANDELZAAK, welks product van algemeene en groote Consumtie, en aan geen bederf onderhevig is, wordt gevraagd een Solidair of Commanditair DEELGENOOT, in staat 6 à 10/m. te kunnen fourneren.

Adres, met *franco brieven*, onder Lett. TT. aan het Bureau van den *Avondbode*.

LA CREOSOTE-BILLARD CONTRE LES

MAUX DE DENTS

enlève à l'instant la douleur de dents la plus vive, et guérit la carie des dents gatées. Elle s'emploie sans aucun danger. Les seuls dépôts reconnus de l'auteur, sont à *Amsterdam*, Cerisier, confiseur, Warmoesstraat 14; à *Bois le Duc*, Welsch, Md. de galanteries, vis à vis le lion d'Or; à *Breda*, Goorberg Ph.; à *Gorcum*, Schultze Ph.; à *La Haye*, Prosper, coiffeur, Place Royale; à *Leyde*, Vve. Kelder, Breêstraat; à *Rotterdam*, Losel Vorstman Ph.; à *Leeuwarden*, Théodore Obelt. (8072)

(8073) Eene PERSOON, uit den Fatsoenlijken stand, zag zich gaarne geplaatst als BONNE of KAMENIER, of wel om met eene Familie op Reis te gaan, kunnende van gedrag en bekwaamheid de beste getuigenissen produceren. Adres, per *franco brieven*, onder Lett. G. P., aan het Bureau van den *Avondbode*.

Er wordt op een aangenaam en vrolijk Dorp in *Zuid-Holland*, bij fatsoenlijke ongehuwde DAMES gevraagd, ter verzorging, Ouder- of Moederlooze Kinderen, ziekelijke Dames of wel van zwakke geestvermogens. De gezonde ligging der plaats, zoowel als de ruime Huizing en Tuin, kunnen bijzonder tot aanbeveling strekken, terwijl men zich van eene allezins moederlijke en liefderijke zorg kan verzekerd houden. Iemand hierop reflecterende, gelieve zich te adresseren met *franco* Brieven onder Letter H., bij Mejufvrouw H. H. SCHREUDER, in het Papier- en Muzijk-Magazijn, op de Botermarkt te *Leyden*. (8074)

(8075) Een BURGERMAN, eene goede hand schrijvende, en het *Boekhouden* verstaande, zag zich gaarne eenige uren des avonds, tegen een gering salaris, bij een' WINKELIER of andere voorkomende gelegenheid werkzaam, ten einde beter in de behoeften zijns Huisgezins te kunnen voorzien.

Adres, Letter A. B., aan het Bureau van den *Avondbode*.

Onder vernieuwde dankbetuiging aan de edelmoedige Menschenvrienden berigten de Ondergeteekenden, dat bij hun, sedert de vorige opgave ontvangen is:

Van V. L. aan goud *f* 40, 1 coup. *f* 22.50, en contanten *f* 7.50; Red. *Handelsblad* *f* 1.050; per brief postm. Doesburg 1 coup. *f* 12.37½; Red. *Avondbode* *f* 200; Red. *Handelsblad* *f* 750; Red. *Avondbode* *f* 500; J. C. J. 1 bankb. *f* 25; Red. *Avondbode* *f* 350; den heer H. van den Burch, van de kamer *Trouw moet blijken*, te Haarlem, *f* 177 en *f* 47; Red. *Handelsblad* *f* 600; Red *Avondbode* *f* 200; Red. *Handelsblad* *f* 544.44½; D. C. te Haarlem 2 coup., ieder *f* 2.47½; M. V. H. te Arnhem 1 coup. *f* 50; X. uit Rotterdam 1 coup. *f* 12.37½; W. S. uit Haarlem 1 coup. *f* 7.50, 1 à *f* 1.22½, 1 à *f* 1.22½ en 1 à *f* 1.23½; S. C. uit Rotterdam aan goud *f* 10; N. B. uit Haarlem 1 coup. *f* 4.95; uit Mijdrecht van H. van W. 1 bankb. *f* 25; Red. *Handelsblad* 3 balen Rijst, gemerkt F. W. en F., 2 Dekens en 1 pak Kleedingstukken; J. C. *f* 3; J. N. B. 4 wollen Dekens; N. N. uit Haarlem *f* 10; C. A. L. 1 coup. *f* 4.95; in Haarlem gecollecteerd *f* 1; M. uit Schiedam aan goud voor S. C. *f* 10, en G. G. *f* 5; Red. *Avondbode* 1 Deken en 1 partij Klompen; L. V. 1 coup. *f* 12.37½; van eene Weduwe *f* 4.95; van Onbekenden door Geb. Hendrigs en C°. *f* 75; N. G. door de heeren Brinkman en Frijlink *f* 100; D. uit Vlaardingen *f* 20; K. J. B. 2 coup., ieder *f* 2.47½; G. G. 1 coup. *f* 4.95; N. uit Rotterdam 1 coup. *f* 4.95. Wijders bij de heeren jr. mr. D. Rutgers van Rozenburg Jr., Heerengracht bij den Amstel: van K. S. *f* 10; X. X. X. *f* 3; X. J. K. *f* 10.40; N. N. 1 bankb. *f* 25; N. N. B. *f* 20; N. N. *f* 10; J. F. S. *f* 6; J. F. S. 1 bankb. *f* 40; van het leesgezelschap: *Lust tot Onderzoek* *f* 11.20; N. N. 1 coup. *f* 4.70; A. J. 50 cts.; N. N. *f* 12. H. Sandbergen, Singel bij de Warmoesgracht: L. X. D. aan goud *f* 10; [o] 1 coup. *f* 12.37½; in de Zuiderkerk gecollecteerd *f* 6; T. T. 1 ducaten; voor de ongelukkigen te Sloten *f* 2.50; door Ds. F. H. van Berck Colenbrander 1 coup. *f* 4.95 en *f* 6. J. C. Schroderhof, O. Z. Achterburgwal, bij de Hoogstraat: van een onbek. *f* 5; idem *f* 1; A. *f* 1.50. W. J. Scheurleer, Prinsengracht, bij de Leydsche Straat: T. *f* 1; J. H. *f* 10; L. Z. A. 30 kop graauwe Erwten, 30 kop Gort en 50 ℔ Meel.

Dat zij wijders, vermits de milde ontvangen bijdragen, zich hebben vereenigd met den heer burgemeester der gemeente *Houtrijk* en *Polanen*, ten einde de aldaar aanwezige huisgezinnen, welke in denzelfden ellendigen toestand verkeerden, almede van het noodige te kunnen voorzien, ten welken einde de benoodigde fondsen, met overleg van zijn edel achtb., disponibel gesteld zijn, om daarvoor het vereischte aan te koopen en uit te deelen; dat almede zoo veel mogelijk voorzien wordt in het lot derzulken, die, in den afgeloopen zomer, aan de droogmakerij dijk gewerkt hebben, doch, uit hoofde van het opzetten der Meer, hunne hutten hebben moeten verlaten, en te Sloten niet onder dak kunnende komen, elders een verblijf hebben moeten zoeken, doch ook den geheelen winter zonder verdiensten zijn geweest, zoo mede de zoodanige, welke te Rietwijkeroord en elders gezeten zijn.

Hoewel eene moeijelijke, is het tevens eene aangename bemoeijing voor de Ondergeteekenden, aan zoo vele huisgezinnen te kunnen verschaffen, hetgeen zij zoolang hebben moeten ontberen; regt hartelijke dankbaarheid vloeit hun toe voor zoovele weldaden, die zij, door de zoo ruim betoonde milddadigheid der weldoeners van de lijdende menschheid, in staat zijn te doen; openlijk zij uit aller naam die dankbaarheid den edelen gevers door hen overgebragt; ook hun opregte dank zij daarbij gevoegd, daar het eene zoo aangename taak is, ruimschoots te kunnen mededeelen, dáár, waar de behoefte aan alles tot het uiterste gekomen is, en er dus veel benoodigd is, om de geslagen wonden eenigzins te heelen. De Ondergeteekenden zich dagelijks onledig houdende, om ruim 150 hoofden van gezinnen, uitmakende met de vrouwen kinderen meer dan 500 zielen, van voedsel, meerdere dekking en kleeding te voorzien, aan welk laatste vooral nog zoo veel behoefte is, vereischt het geen betoog, dat daartoe nog veel benoodigd is, en nemen dan ook de vrijheid, daar de vooruitzigten van den wederaanvang der werkzaamheden nog zeer ongunstig zijn, bij voorduring de belangen derzelve aan de weldadigheid aan te bevelen van hen, die nog iets tot lenigging van hunne behoeften zouden gelieven af te zonderen.

SLOTEN, 17 Febr. 1841. (8066)

P. J. SCHUIJT, *Burgemeester.*
A. STAMROOD, *Predikant te Sloten.*
A. VENMANS, *Pastoor te Osdorp.*

Schouwburgen, Concerten, enz.

STADS SCHOUWBURG. Zaturdag 20 Februarij 1841. CLEMENCE, OF DE DOCHTER VAN DEN ADVOCAAT, Tooneelspel, in twee Bedrijven, naar het Fransch van Mad. *Ancelot*, door den Heer Mr. *J. L. Burlage*. Ten slotte: DE SCHOONE SLAAPSTER, Groot Ballet Pantomime, gemonteerd door den Balletmeester *A. P. Voitus van Hamme*; Muzijk van den Heer *G. H. Broekhuijzen Jr.* *Aanvang ten 6½ Ure.*

THEATRE FRANCAIS. (*Sous la direction de Mr. Prudent.*) Samedi 20 Fevrier 1841. (N°. 62 de l'Abonnement.) Spectacle demandé. LE TYRAN DOMESTIQUE, OU L'INTÉRIEUR D'UNE FAMILLE, Comédie, en 5 actes et en Vers, d'*Alexandre Duval*. Le spectacle commencera par: HEUR ET MALHEUR, Vaudeville, en 1 acte, par Mrs. *Dartois* et *Lauzanne*. *On commencera à 7 heures.*

En attendant: LA CALOMNIE.

Incessamment: LES PILLULLES DU DIABLE, folie Vaudeville, en 3 actes, orné de décors et costumes nouveaux avec changements, transformations etc.

Jeudi 25 courant, au Bénéfice de Mr. et Mad. *Delville*: LE MARIAGE de FIGARO; Comédie, en 5 actes, de *Beaumarchais*. Deux Pas Dansés par les Demoiselles *Seymour*. LE GALOP DE GUSTAVE. LE COURRIER, Scène comique, par Mr. *Hartmann*.

OPERA ITALIEN, *Amstelstraat.* Samedi 20 Fevrier 1841. (N°. 1 de l'Abonnement.) Pour la rentrée de Mlle. *Matthey*: la dernière représentation de BELISAIRE, Grand Opéra, en 5 actes et 4 parties, Paroles de *Salvatore Cammarano*; Musique de *Donizetti*. Mlle. *Matthey* remplira le rôle *d'Antonina, Femme de Belisaire.*

On commencera à 7½ heures.

Le Bureau de Location sera ouvert depuis 10½ heures du matin jusqu'à heures de relévée.

Samedi 20 Fevrier à 11½ heures: Grand BAL, Paré et Masqué. L'Orchestre sera conduit par Mr. *Pedrotti*, et jouera des Quadrilles de sa composition.

Mr. *Saqui*, Costumier de l'Opéra Italien, fait savoir, qu'il fait confectionner pour le Bal, qui doit se donner à ce Théâtre le 13 Fevrier, Costumes, d'après ceux du Grand Bal de l'Opéra de Paris, tels que Débardeurs, Malins, Postillons, Piérots, etc. etc.

Lundi 22 courant, au Bénéfice de Mr. *Sentati*: GEMMA DI VERGY. Mlle. *Matthey* remplira le rôle de *Gemma*.

Au premier jour, pour le Bénéfice de Mad. *Donatelli*: La première représentation de PARISINA, Grand Opéra.

SALON DES VARIETES, in de *Nes*. Vrijdag 19 Februarij 1841. DE VERSTROOIDEN, Vaudeville, in één Bedrijf. Na dezelve: DE DOCHTER VAN EEN' DIEF, Vaudeville, in één Bedrijf, naar het Fransch. Tot slot: DE BLOEDZUIGERS, Vaudeville, in één Bedrijf.

Entrée 75 Cts., welke in vertering zal worden aangenomen.

Aanvang ten 7½ Ure. JH. DUPORT.

Verwacht eerstdaags: DE WEDERKOMST, OF HET VERVOLG OP MICHEL EN CHRISTINA, Vaudeville, in één Bedrijf, naar het Fransch.

GROOT FRASCATI. Samedi 20 Fevrier 1841. (Pour la Fête du Carnaval.) Le troisième Grand BAL, Paré et Masqué, sous la direction de Mrs *Oberg* et *Malfait*. L'ordre des danses sera affiché dans la Salle: l'orchestre composé et etudié sous la direction de Mr. *E. Stumpff*.

Entrée *f* 2 par personne. On commencera à 11 heures du soir.

L'on peut se pourvoir de Billets d'Entrée Vendredi et Samedi, depuis 10 jusqu'à 4 heures.

Veuve *Samson*, Costumière et Magasinière du Théâtre Français, se trouvera dans le dit Local, munie de tous genres de Costumes du premier Choix.

J. W. KLEINE, Klarinettist, heeft de eer het kunstminnend Publiek te berigten, dat zijn jaarlijksch CONCERT zal plaats hebben op Dingsdag den 23 Februarij 1841, in de Zaal van *Groot Frascati*.

PROGRAMMA:

EERSTE DEEL. 1. Nieuwe Ouverture van L. A. Embach. — 2. Nieuwe Fantaisie voor de Clarinet, uit de Opera *Norma*, van A. Berlijn, voor te dragen door den Concertgever. — 3. Aria van Rossini, te zingen door Mevr. *L. Stoetz*. — 4. Concertante voor twee fluiten, van A. B. Furstenau, voor te dragen door de Heeren *P. W. Dahmen* en *L. G. Ercig*. — 5. Nieuwe Fantaisie voor de viool, gecomponeerd en voor te dragen door den Heer *C. C. Fischer*.

TWEEDE DEEL. 1. Ouverture uit de opera *das Fischermädchen*, van den Heer A. Berlijn. — 2. Nieuwe Fantaisie voor den waldhoorn, uit de opera *Norma*, van Gallay, voor te dragen door den Heer *N. J. Poldevin*. — 3. Aria, van Paër, met obligate Clarinet, te zingen door Mevr. *L. Stoetz*, en voor te dragen door den Concertgever. — 4. Concertante voor vier fluiten, van Louis Maurer, voor te dragen door de heeren *C. C. Fischer*, *F. Bunte*, *J. C. Greive* en *L. A. Kleine*. — 5. *Harp en Luit*, Avondlied van Spohr, Claepius, met Hollandschen tekst, van J. P. Heije; Romance van ..., te zingen, woorden van den Heer P. J. Kerkhoven, met obligaat hoorn, te zingen door Mevr. *L. Stoetz* en voor te dragen door den Heer *N. J. Poldevin*. — 6. Nieuwe Variatien voor de Clarinet, op een thema uit de opera *du Pirate*, van Bellini, gecomponeerd door den Heer L. A. Embach, voor te dragen door den Concertgever.

Prijs: Eerste Rang *f* 2 en Tweede Rang *f* 1. *Aanv. 7 Ure.*

Ter bekoming van plaatsen vervoege men zich op den dag van het Concert van 10 tot 2 ure, aan het bureau van voornoemde Concertzaal.

FRANS STOLL heeft de eer te berigten, dat zijn CONCERT, *Vocaal en Instrumentaal*, zal plaats hebben op Donderdag den 4 Maart e. k. in de Zaal van den Hoogduitschen Schouwburg. — Het Programma zal nader worden bekend gemaakt.

[illegible]

GEDRUKT BIJ A. Z[illegible]